

REDAȚIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRAȘOV, Piața-mare 80.
Berleori achitate sau se primesc.
Manuscrise sau se restituie.

INSERETE:
se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:

Vienna la M. Dukas Nachr., Helmut
Schäfer, Rudolf Mosse. — In Brașov
pe la Eckstein Bernat, Julius Leo-
pold, Blockner I.

PREȚUL INSERETELOR:
Un șir pețit 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și favoriale.
Reclame pe pag. a 8-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminică 35.)

Telefon: Nr. 226.

"GAZETA" apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
pe un an :
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminică :
patru cor. pe an.

Pentru România și străinătate:
un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.

N-rii de Duminică 8 fr. an.
Se poate primuma la toate oficiile
postale precum și la d-ii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația "GAZETEI", pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 6 C. Cu dusul
acelu: Pe un an 34 Cor. Pe 6 luni
18 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile se plătesc înainte.

Nr. 187.—Anul LXXIII.

Brașov. Vineri, 27 August (9 Septemvrie)

1910.

Cartea la sate.

Despre cartea la sate și preste tot
despre cetit, să scrie și vorbești multe.
Vom mai vorbi și noi nu preste mult, azi
dăm aci păreriile unui om învățat. Iată ce
scrie el:

Când mă gândesc cum stă car-
tea la sate, îmi aduc aminte de
omul care fiind bolnav s'a dus la
doctor de i-a dat o rețetă, apoi a
luat rețeta, adică hârtia pe care a
fost scris doctorul și și-a legat-o la
cap, ca să-i treacă durerea.

Cam așa îmi pare, că iac cei mai
mulți din țăraniții noștri cu cartea,
merg numai până la jumătate, in-
văță cât pot prin școală a deslega
la cetit și la scris și se opresc acolo.
Cu aceasta însă n'am câștigat nimic,
pentru-că și cartea, ca toate lucruri-
rile învățate, se uită și ea.

Așa se face că după-ce au eșit
din școală nu peste multă vreme uită
tot ce au învățat, par-că n'au învățat
decând lumea. Una le mai rămâne,
că mai cunosc să citească numerele,
alții mai pot ceti ceva de țpar, iar
alții nu rămân nici cu atâtea.

Cartea cum o lași. te lasă și ea.
Ca să te poți folosi de carte
trebuie să citești meru ca să nu
perzi obișnuința de a ceti.

Aceasta însă e lucru greu. Cum
să citești meru când nu-ți place?
Românul zice: Omului poți să-i ai
cu sila, dar să-i dai cu sila nu poți.

Cum să-i faci pe om să-i placă,
dacă nu-i place?

Ca să-i placă un lucru cui-va,
trebuie să-i fi aflat gustul, adică să-l
fi gustat.

Ca să-i placă unui om a ceti,
trebuie să-i afle gustul cetitului.

Dar în școală nu se face lucrul
acesta. În școală, lucrurile care se ce-
tesc, sunt tot lucruri trebuitoare pen-
tru viața de mai târziu a omului, iar
nu pentru copil. Pe copil nu-l atrag
golfurile ori răurile, capurile, insu-
lele, peninsulele și mai nimic din

geografia care se face în școală, cum
nu-l atrage regula înmulțirii, nici anii
cât au domnit domnitorii țării. Aceste
lucruri le cetește școlarul, că n'are
ce să facă, dar să umble el după
dânsele, nici-odată. Pe copiii îi intere-
sează lucruri vesele, hazlii mai
ales, apoi lucruri minunate, rari și
alte de acestea. În tot cazul nu le
plac copiilor ce le plac oamenilor.
Deci ca să faci pe copii să capete
gustul de cetit trebuie la început să
li se cetească lucruri cari le plac.
Această plăcere îi va face cu ince-
tul ca să se apuce și ei de cetit.
Dacă vor ceti mai multă vreme vor
câpăta și mai mult gust și drag de
cetit și se vor și obișnui cu cetitul.
Vor ajunge să cetească repede și fără
greutate, și așa vor simți numai
plăcerea cetitului fără nici o ne-
plăcere.

Negreșit, că odată obișnuiți cu
cetitul, pe lângă lucrurile cele plă-
cute ori hazlii, ori minunate, cu cât
vor înainta în vârstă, și cu cât li-se
va coace mințea și înțelegerea, cu
atât vor începe a ceti și lucruri tre-
buitoare și folositoare.

Ca să se poată ajunge însă acolo,
se cer două lucruri: *cărți de cetit*
și *indemnul la cetit.*

Trebuie cărți de cetit, adică tre-
buesc cărți inadins potrivite cu ce-
titorii. Copiilor nu le place aceleași
lucruri, ca oamenilor în vârstă. Când
e vorba de istorioare, de pildă, co-
piilor le place istorioare despre co-
pii, sau în care se vorbește și des-
pre copii. Și dintre copii, fetelor le
plac istorioarele, în care se vorbește
despre fete și băieților despre băieți.

Dar astfel de cărți nu se găsec,
adecă atâtea câte se găsec la noi
nu sunt la îndemâna cetitorilor dela
țară, nu sunt la îndemâna copiilor.

Și apoi cărțile sunt ceva care
se trece, căci cartea nu e ca bricea-
gul, când ai nevoie să tai ceva, tai
și apoi îl pui în buzunar, ori ca di-
pla, când vrei să cânti, cânti din-

trânsa. Cartea după ce ai cetit o
odată, o dai de-o parte și cauți alta.
Un cetitor trebuie să aibă atâtea cărți,
cât poate ceti, un cetitor trebuie să
aibă cărți multe.

Lucrul acesta e greu, căci țara-
niții noștri nu știu, nu înțeleg această
nevoie. Ei socot, că e destul, că a
învățat odată carte, pe urmă nu mai
are nevoie, și nu numai țăraniții, ci
foarte multă lume de pe la țară,
precum și foarte multă dela orașe.

Și fiindcă oamenii nu știu, că
trebuesc cărți multe pentru cetit, de
aceea nu se îngrijesc să aibă cărți,
și fiindcă n'au cărți, de aceea nu ce-
tesc. Și se înțeleg, că multă vreme
nu vor ceti, pentrucă nu vor avea
cărți, și nu vor avea cărți, pentrucă
nu vor avea gustul de cetit.

Ca să capete oamenii, adică co-
pii sau mai bine zis, oamenii încă
din copilărie, gustul de cetit, trebuie
să fie cineva, ca să-i indemne la
cetit.

Și acel, care trebuie să indemne
la cetit nu e de ajuns să zică numai
din gură: *Cetiți copii! ci trebuie să
le cetească el însuși bucăți, care să
le placă, și să le cetească mult și
de multe ori, până ce vor începe să
cetească ei singuri.*

Cine vor fi însă acei, cari vor
indemna astiei și vor învăța pe co-
pii țăraniilor să capete gust de cetit?

Iar învățătorii?... Preoții? Negre-
șit, că aceștia mai mult.

Dacă nu va fi cine să-i indemne,
atunci copii țăraniilor nu vor câpăta
gust de cetit, nu vor ceti și nu se
vor folosi de carte.

*Dacă ar ști sateanul folosul
cărții, și-ar vinde și căciula, ca să-și
cumpere cărți.*

De peste săptămână.

În țară la noi mișcările și pres-
te tot viața politică pauzează, așa
că nici în săptămâna aceasta nu s'a

întâmpnat nimic de însemnătate pe
terenul politic.

În țările Europei însă a fost o
vie mișcare politică între diplomați,
adecă între încredințații politici ai
statelor.

Anume în Salzburg, (Austria)
s'au întâlnit săptămâna trecută mi-
nistrul de externe al împărăției noas-
tre Aehrenthal cu ministrul trebilor
din afară al Italiei, San Giuliano. Să
zice, că întâlnirea aceasta s'a făcut
pentru a să strânge și mai mult
prietinia dintre aceste două țări a-
liate. Amândoi miniștrii s'au dus apoi
în Ischl, unde San Giuliano a fost
primit în audiență de împăratul nos-
tru.

Tot pe atunci s-au întâlnit în
orașul München (Germania) trei în-
credințați al altor trei puternice îm-
părății, anume Izvolski, ministrul de
externe al Rusiei, apoi ambasadorii
(încredințații) Franciei și Angliei la
Viena. Să zice, că aceștia s'au intru-
nit pentru-că e în plan o alianță
între aceste trei state, pentru a-și
sprijini împreună interesele.

Aceasta mișcare a diplomației
stă în legătură mai cu samă cu stă-
rile din Răsăritul european, care es-
te acum cam neliniștit.

Grecia cu Turcia sunt îndușmă-
nite din pricina Cretei, așa că săp-
tămâna aceasta să svonise, că Tur-
cia a declarat războin Greciei. Știrea
însă nu s'a adevărit și să crede, că
războiul se va putea încunjura. Cel
puțin puterile europene își dau mare
silință a menține pacea.

Afară de neînțelegerile dintre
Turci și Greci, mai sunt și alte lu-
cruri neliniștitoare în Răsărit. Turcia
își pune acum la cale reorganizarea
ei lăuntrică, ceace produce vii agi-
tații, răscoale chiar la unele popoare
(d. e. Albanezii, Arabii etc.), apoi ră-
ceala dintre Turcia și Bulgaria, din
pricina Bulgarilor din Macedonia etc.

Dar cu toate aceste, cum am
zis, să crede, că nu va fi războin.

FOILETONUL GAZ. TARNS.

La mormânt.

Crucea îți mai stă de pază,
Un străjer îmbătrânit.
Ii plecată, stă să cază
Și în graiu-i mut mai spune,
C-ai murit.

Slova de pe ea e dusă,
Nici nu se mai vede bine.
Steaua ei încă-i apusă;
Zi de zi mai mult s-apleacă
Cătră tine.

Buruiana, crește mare
Pe de-asupra-ți, pe mormânt,
Nimeni grijă nu-ți mai are;
Doar un greer îți mai cântă
Când și când.

Ceriu-și mohori seninul
În zăbranicul de nori:
Vestea morții tale sinul

Unei lumi umplu de jale
Și fiori.

.....
Iar acum?... Un vis îmi pare
Tot ce-ai fost,... când vad ce ești
— Fie omul cât de mare —...
Ce-i viața? Când pe urmă
Putrezești?...
Ibro.

VODĂ 'MPĂRAT

— Poveste —

Acu, ci-că copiii unui om sărac se
jucau cu motanul; îl îmbrăcaseră c'o ba-
schină a unei fetițe, îi făcuseră zgardă la
gât, canafi pe la genunchi și pe la coadă,
iar de mijloc îi atârâneră potcoave, tîni-
chele și câte și mai câte!

Sătul, motanul plecă în toată lumea.
Ajunse într'o pădure, și-acolo pesemne
întâmplarea îi aduse înainte o vulpe.

— Da'ncotre, cumătră? îi zise mo-
tanul împoțoniat și cam fudul.

Ia pustiu de mărțat, cumetre dragă.
Mai-mai să 'mbătrânesc și de gâsit pân'acu
n'am prea gâsit; adică sânt destul dar

vezi, nu poți să îei pe ori și cine.. Ei, de
pildă pe dumneata...

— Poi chiar nemerită ne-o fi întâl-
neala; și eu is văduv, sârmann de mine
uite-s trei anișori în postul crăciunului;
și eu m'ași însura, dar vezi, nu poți să ei
pe ori și cine.. Ei, de pildă pe dumneata.

— Și ce multă vorbă! S'au logodit
pe loc, la umbra unei tufe, ba au făcut și
nunta la zece pași într'o poiană și nici
una, nici două, vulpea și luă de mână bâr-
batul, îl duse în castelul ei și plecă apoi
să-și caute de ale casei, ca o vrednică
gospodină ce era. Vezi, e altă socoteală
când ai grija ta și alta-i când ești cu casă,
ba încă la începutul căsniciei.

Și era vulpea fudulă foc!

Pe-o cărăruică se'ntâlni cu lupul, care
se 'ndeletnicea și el pe vremea aceea cu
creșterea oilor.

— Da ce mi te-ai fudulit cumetrițo
de treci așa ca vodă prin lobodă!? Ia vin
coala să mai stăm de vorbă ca niște vă-
duvoi ce suntem; a fi, n'a fi, norocul meu,
ia să vezi: tot una-i.

(Uitasem să vă spun că și lupului îi
murise baba cu patru zile în urmă).

Cele care le spusei, fost-au vorbele lui.

— Așa, cinstite lupule, d'apoi, ia nu-ți
mai grăiască gura așa vorbe că teamă
mi-e că te-a auzi bărbatu-men.

Vodă 'mpărat
În zale îmbrăcat,
Cu sabie legată
Ferecată
La gât spânzurată!

Ș'n ziua de azi e lesne să dai cinstea
pe rușine! Lupul își curmă gândurile la
așa veste neuzită, își făcu plecăciunea
cuvinită în fața vulpei, și, trii-trii, pleacă
să-și strângă oile, că tocmai s'apropiasse
vremea mulșorii.

Pleacă și vulpea și iarăși Dumnezeu îi
scoase în cale pe moș Martin. Bătrân cum
era, mai că ar fi avut și el chef de stat
la tailas cu cumătra vulpe, dar ea, grăbace
cum era, nu i-ar fi dat veste, — povestea
care o spusese și lupului.

Ursul i-o făcut cruce cu laba stângă
și nedumerit, pleacă să re'ntâlnească cu
lupul și mai ales cum îi era și cam cimo-
tie să se sfătuească cu el.

— Auziși, măi verșicare de comedia
cu Vodă, 'mpărat? zise ursul către lup
care tocmai isprăvise de dat oile la strungă

Și la amândoi le bătea inima de cre-
deai că le iese afară din piele, nu altceva..

— Ști ce? porni lupul ca o fire tot
deauna gata de pus la cale vai, noi moș
Martine, mai marii acestui codru lăsat di
mila lui Dumnezeu, e lucru de vrednicie
cât și inserțiunile se plătesc înainte.

Adunarea „Asociațiunii“.

— Convocare. —

In sensul §§-lor 23 și 25 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ se convoacă la

adunarea generală ordinară

in Dej, in zilele de 18 și 19 Septembrie n. 1910.

Programul adunării:

Sedința I.

Duminică, în 18 Sept. n. la orele 10^{1/2} a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaților prezenți ai despărțimentelor.
3. Raportul general al comitetului central.
4. Alegerea comisiilor pentru: a) examinarea raportului general; b) censurarea socotelilor anului 1909 și a proiectului de buget pe anul 1911; c) inscrierea membrilor.
5. Alegerea unei comisii pentru candidarea prezidentului, vice-prezidentului și a membrilor comitetului central pe un nou period de trei ani.
6. Prezintarea eventualelor propuneri.*)
7. Conferința d-lui Dr. E. Dăianu despre Vasile L. Baron Popp.

Sedința II.

Luni în 19 Sept. n. la oarele 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiei pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisii: a) adunarea generală să ia act cu aprobare de cuprinsul raportului general al comitetului central; b) să deie expresie durerii sale pentru pierderea membrilor decedați dela ultima adunare generală încoace; c) să aleagă pe d-l V. Strescu de membru onorar al Asociațiunii; d) alte propuneri ale comisiei examinătoare în legătură cu raportul general al comitetului central.
2. Raportul comisiei pentru censurarea socotelilor pe anul 1911 și propunerile acestei comisii: a) adunarea generală să aprobe darea de samă a comitetului central despre gestiunea financiară a anului 1909 și să deie comitetului central absolut pe anul 1911; c) alte propuneri ale comisiei examinătoare.
3. Raportul comisiei pentru inscrierea de membrii.
4. Alegerea prezidentului, vice-prezidentului, și a membrilor comitetului central pe un nou period de trei ani.
5. Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare.
6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, prezidiului „Asociațiunii“ (Sibiu, str. Șaguna, Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

7. Inchiderea adunării generale.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută la 17 August 1910.

Iosif Sterca Șuluțu m. p.,

prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,

secretar.

Predica în bisericile românești.

Intr'un articol publicat în Nr. 175 al „Gazetei“ — cu titlul de mai sus — m'am ocupat cu articolul iscălit de fratele G. scoțând la iveală mai ales rătăcirile din acel articol. D-sa îmi răspunde tot sub acest titlu în Nr. 181, declarând însă totodată că în afacerea asta nu mai grăiește. Am aflat cu cale totuși să scriu și retele de mai la vale, pentru că vreau să lămuresc și mai tare chestia, mai ales în punctele atinse în menționatele articole. Asta cu atât mai vârtos, că e vorba de o chestie de interes general, nu numai din punct de vedere bisericesc, ci și național. Incepem pe rând: *câte % a preoțimei predică regulat, în fiecare Duminică și sărbătoare?* Eu de când am intrat în via D-nului, ba încă cu mult înainte de aceea, am umărit cu atențiune ceea ce s'a scris în ziarele românești cu privire la predică. Și știu, că a fost totdeauna plângere, că în bisericile românești nu se predică, plângere care s'a exprimat prin cuvintele: „în bisericile românești în general nu se predică“. Astă plângere s'a putut ceti și în „Unirea“. — Apoi mi-s'a dat ocaziune în tinerete să umblu mult și să fac și unele experiențe proprii în privința asta. Atât experiențele proprii, cât și opiniunea ziarelor românești, m'au făcut să trag la îndoaia afirmațiunea că în 50—75% ale parohiilor din arhidieceză se predică regulat, în fiecare Duminică și sărbătoare. Dacă însă fratele G. — care poate e om mai în etate și cu mai multă experiență — mă asigură că e așa, îmi plec capul, zic „mea culpa“ și asigur pe oricine, că ar fi adevărată sărbătoare a sufletului meu, când ași fi convins că e într'u adevăr așa.

Să mergem mai departe: *ce legătură este între modul conferirii beneficiilor și între datorința preotului de a predică?* Mi-am bătut destul capul, am întors argumentele fratelui G. și pe față și pe dos, dar mărturisesc, că cu toate aceste n'am putut să aflu absolut nici o legătură. E doară clar ca lumina soarelui, că preotul, care nu predică, nu-și răzbună asupra superiorilor săi, ci asu-

pra sârmanului popor, care nu poartă nici o vină pentru preterarea lui din partea superiorilor. Să luăm lucrul ceva mai de scurt. Un preot are plată regulată, porțiune canonică, leccional, venite stolare, întregire congruală. În schimb el e dator să îndeplinească dumnezeieștile slujbe, să administreze sîntele sacrameinte, să țină poporului cuvântări sacre în fiecare Duminică și sărbătoare etc. Așadar el în virtutea oficiului, ce-l poartă și a beneficiului ce-l posedă de prezent e dator să predică, nu în virtutea beneficiului ce-l sperază, ori a distincțiunei ce o așteaptă.

Să mai facem un pas. Fratele G. susține, că n'a afirmat că „noi n'am fi datori să predicăm, pentru că și așa nu ne răsplătește nimeni“. Adevărat, cuvintele acestea nu le-a scris. Dar poftescă oricine și cetească articolul d-sale și apoi spună-mi: oare articolul d-sale nu e acomodat să producă în cititori convingerea asta? D-sa a spus că felul conferirii beneficiilor e cauza că preoții nu predică, dar n'a spus că asta e o cauză neîdreptătită, ci din contră, a pledat îndreptățirea ei. Iar a pleda pentru îndreptățirea acestei cauze, nu înseamnă altceva decât: la ce să mai predicăm fraților, pentru că și așa nu ne răsplătește nimeni!

De altcum întreg articolul fratelui „G.“ e o rătăcire mare, ceea ce am relevat și eu în articolul meu, dar nu îndeajuns. După d-sa, în privința conferirii beneficiilor e atât de mare decădița în biserica noastră, așa dar nepotismul, protecția etc. sunt atât de lățite, încât iau preoților poftă de a predică! Și într'u adevăr, acolo, unde preoțimea nu predică din cauza nepotismului și protecției, ar trebui să presupunem unele stări chiar scandaloase. Repet și acum, nu zic, că superioritățile noastre sunt scutite de această boală socială generală, pentru că superioritatea e compusă — ca să mă folosesc de cuvintele d-sale — din „oameni cu slăbiciuni, cari numai cu greu pot înainta pe calea virtuții“. Acest rău, această boală socială, e lătită în toată lumea, toate instituțiunile, de ori-ce natură, cu un cuvânt, pretutindenea, unde sunt oameni din carne și sânge. Cu inima liniștită putem afirma, că în biserica noastră nici pe departe nu stau lucrurile așa de rău ca la alte instituțiuni. Cu toate aceste dau drept fratelui „G“, dar și răul acesta mic trebuie îndreptat — dar independent de chestia predicării.

După fratele „G“ însă răul e la culme: căci face pe preoți să-și uite

de cea mai sfântă datorință! A po-negri în așa chip ordinariatul unei arhidieceze mie mi-se pare, că e o crimă!

Acuma să vedem treaba cu informațiunile protopopești. Cum poate un protopop să-și câștige informațiune exactă despre aceea, că oare predică preoții regulat, în fiecare Duminică și sărbătoare? În două feluri. Ori că din când în când, nime-rește tocmai pe timpul slujbei în cutare biserică, orică cu ocaziunea adunărilor parohiale întrebă publice pe poporenii, că predică preotul în fiecare Duminică și sărbătoare ori ba?

Mijlocul prim nu se poate pune în praxă, pentru că, după cum se știe, protopopii sunt și parohii și prin urmare Duminicile și sărbătorile îi leagă de parohie. Iar protopopi cu capelani, dacă nu mă înșel, avea numai trei. Al doilea mijloc nu î folosește nimeni, pentru că nu vreau să decăneză poporului să se răsvrătească contra preotului său, nu vreau să-i deie o nouă armă. Așadar cum se fac informațiunile? Așa că protopopul întrebă pe preot: predică regulat, în fiecare Duminică și sărbătoare? Și nu cred să se afile preot care să răspundă: nu, pentru că nimeni nu-mi recunoaște ostenețele! Și prin urmare în privința asta, protopopilor nu li-se poate imputa reaua credință, ci mai mult acomodarea după un obicei învechit. De aceea eu cred, că ar fi un foarte potrivit mijloc informațiunea luată în adunarea poporală, pentru că dacă un preot predică regulat, să aibă oricâți dușmani în sat, nu vor cuteza să afirmă contrarul, iar dacă nu predică regulat, întrelăsarea predicării e o crimă atât de mare, încât respectivul preot merită chiar și să fie dis-cualificat înaintea poporenilor săi.

Ceva despre sanarea răului. Fratele „G“ a făcut o propunere, care și dacă nu e chiar naivă, una însă e adevărat: că nu e ducătoare la scop, că adevărat preoții să lucre câteva predici și să le trimeată spre cen-zurare la ordinariat! Propunerea mea privitoare la sanarea răului din seminar, am făcut-o numai ca contra-propunere la propunerea fratelui „G“ și am afirmat, că e mai ducătoare la scop — deși nu perfectă. Oare eu nu știu că studiile din seminar și biblioteca dau destul material de predicat? Numai cât nu e de ajuns niciodată materialul brut, trebuie să fie și măiestru care să-l prelucre. De aceea am zis că ar fi bine să se pună în seminar pond și pe improvizare și dedare îndeungată, pentru

s'o îngăduim, șederea în împărțirea noastră unui vinetic?

— Cum vinetic, măi nepoate, poi n'auzi că-i Vodă împărat, cu zale și cu sabie și nu știu cu mai ce? Eu din moși-strămoși una ca asta n'am pomenit-o și ți-o spun ca la un nepot cuminte: noi să nu ne-o punem în răcă cu el, c'o pățim. Mai bine ar fi să mergem să-i cuoaștem fața că, dă!..

Că sfântă ți-i limba, moșule, grai lupul; acu văd eu ce'nsemnează mîntea la omul bătrân!... Săracu tata!..

Și mai vorbind ei, câte una-alte, porniră amândoi spre sălaşurile vulpii unde sta 'n divan Vodă împărat.

Lupului mai viindu-i o leacă de suflet începu iar:

— Dumneata moșule, cum ești ghi-duș din naștere și te pricepi la vorbă, să intri întâi la el și să strigi ca la oaste: să trăești Măria Ta; iar eu...

— Taci din gură nătrăule, iar ți-ai dat drumul limbii? Dar de unde crezi tu că Vodă împărat ne'așteaptă cu așa dragoste mare? Eu a-și zice mai bine să-i vedem ochisorii neștiuți de nimeni și numai dacă i-am vedea mai așa, ne-am întinde și noi mai departe.

— Așa-i, așa-i, oftă lupul adănc, așa-i. Atunci eu am să mă ascund colo'n bălării iar dumneata să te sui în copac.

Zis și făcut.

In vremea asta, vulpea nici nu venise acasă. Motanului i se urăse cu așteptatul și podoabele de pe dănsul mai că-i luase răsuflarea.

Soarele dogorea grozav și pe-afară, bondarii și strechiile și cărăbușii și fel de fel de gânganii săltau desiușul în slavă cu cântecele lor.

Și așa, Măria Sa, putea să mai stea înăuntru? Să nu-și cunoască el împrejurimele gospodăriei lui, cam a ce miroase? Vrabii vin or nu în pomi? Șoricuți sunt ori ba?

Pășea el încet de colo până colo, se uita cu ochii roată de jur împrejur și hai-hai, hai-hai, ajunge lângă bălării.

Lupul scoase botul prin frunze și aștepta ca acu-acu, Măria Sa să-l găsească și să-i întindă palma cu «noroc și sănătate și să mai vie pe la noi».

Motanul se așeză pe picioarele dinapoi și se uita la un gârgăun care tot băzăia împrejma nasului de lup.

Dar de-odată par'că-și aduce aminte de când era în sat, când sta singur în casă, când băeții lui stăpănu-o erau duși cu vitele ori cu sania pe deal, își aducea aminte de toate, de toate, cum sta la fe-reastră pe pernă și soarele bătea cald și câte-o musculiță băzăia izbindu-se de fe-

reastră și cum el o prindea! Și fără să-și mai deie samă, «hrășci!» cu laba după gârgăunul guraliv. L'ar fi prins ori nu, nici Măria Sa nu știe, dar știu atâta că unghiulițele lui au intrat adănc în botul lupului.

Lupul plecă nebu; motanul, cu tot zdrăngănitul armurelor sale se zvărli, în copac la urs, la bietul moș Martin, care crezându-se într'o mare primejdie, alese pe alta mai mititică: își dădu drumul ca o ciotcă și vai de zilele lui, că dacă pica'n cap, acolo rămănea. Noroc numai atâta avu ursul, că pică 'n coadă de și-o frânse iar mai târziu doftorii i-o tăiară. De atunci nu mai are ursul coadă. Cât despre lup, vai de sufletul lui, c'o spune și morților ce-a pățit; în fuga lui amarănică se izbi de-o rădăcină așa de sănătos că-i pocni ceafa.

Tot doftorii cu multe oblojeli și des-cântece l'au scăpat cu zile; dar a rămas c'un beteșug, că i s'a întepenit gâtul și întepenit a ramas la toți urmașii lui.

Iar de urmele Măriei Sale, mare lucru să fi dat vulpea!..

Ar fi, n'ar fi adevărată istoria asta, eu nu știu, dar știu atâta că și azi, toate jiganiile își scot ochii când văd vre-o măță prin pădure.

Ion Țințeș.

Cântece din popor.

Când aud cucul cântând
Și mierlușca șuerând,
Ploaia 'n frunză răpăind,
Văd luna 'n nor apuind,
Nu mă țin om pe pământ,
Nici nu mai știu unde sânt...
Pe o cracă sus în nuc
Cântă dușmanul de cuc:
Când l'aud, eu mă usuc,
Imi pierd mîntea, sunt năuc.
Ah! cucule nu cânta,
C'oiu lua pușca ș-oi da,
Și ți-oiu rupe aripa,
De nu-i mai putea zbura.
Cucule, ce-mi ești viclean,
Căci nu mi-ai cântat de an?
Cucul îi o păsărea,
Ce se suie 'n rămurea
Și zboară pe unde vrea,
Nu-i pasă de jalea mea...
Cântă cucul, mierla zice:
»Nu-ți mai bea banii, voinice,
Că banii ți-or trebui
Pe când te-i căsătorie«.

— De-ar fi cucul voinic dornic,
Mi l-aș prinde un ibovnic:
Tot cămeși supțiri i-aș face,

că cred, că și asta ar contribui mult la delăturarea răului, dar nu zic că acesta e unicul mijloc. Asemenea nici treaba cu foile populare nu o socotesc de mijloc unic și eficace, și de un mijloc care ajută încâtva ajungerea scopului, de aceea am amintit aceasta numai în trecut.

In sfârșit o ultimă întrebare: oare iubește poporul predicarea regulată? Da, frate G., o iubește foarte mult, nespus de mult! Despre aceasta pot să te convingă acei preoți, cari au intrat într-o parohie ca urmași ai unui preot, care n'a predicat poate niciodată, dar ei cu toate aceste încă din primul moment au început a predica cu regularitate, în fiecare Duminecă și sârbătoare! Iar rezultatul a fost, că pe când sub antecesorul său oamenii nu cercetau biserica de loc, abia la praznicile mari, de aci încolo umpleau biserica regulat. Într'un singur caz nu iubește poporul predicarea regulată: atunci, când preotul în fiecare predică ori în cele mai multe își ocărăște poporenii. Sunt adevărat foarte mulți, cari cred că predica e numai combaterea viciilor lățite în popor. Bazați pe această credință greșită, ei predică destul de des, contra injurării, blăstămului, minciunii, hoției, beției etc. etc. De un astfel de predicator și eu și fratele G. dela o vreme m'așuri: căci, ce să-i faci, așa-i firea omenească, nu-i place monotonia.

Pottească însă preotul să predice despre Dumnezeu, întruparea D-lui, împărăția cerului, iubirea de lege și limbă, despre sfintele taine și cu un cuvânt: desvălească întreg tezaurul de sfinte învățături ale sfintei noastre religii! Și va vedea atunci, cu câtă sete îl vor asculta poporenii și cu cât drag vor aștepta sosirea Duminecii! Nici odată n'o să uit cuvintele unui profesor de teologie din Blaj, care ne zicea: *poporul are drept să pretindă dela preot să-l învețe, să-l instruiască și nu e dator să rabde ca porunca să-l ocărăască!* Predicile morale, de combatere a viciilor, cu cât sunt mai rare, cu atât sunt mai cu efect. Un preot care își instruiască regulat poporul în cunoașterea principiilor religioși, are tot dreptul să-l și ocărăască atunci, când e lipsă. Am vorbit de multe ori cu oameni din popor, căci doar le sate trăiesc și ei. Și imi ziceau: la noi nu ni-e hasnă să mergem la biserică, pentru că popa nostru nu ne spune niciodată predicatie, numai când ne ocărăște. Iată cazurile în cari poporul nu iubește predica — și cu tot dreptul.

Repet și acum ce am zis în articolul trecut: preotul e dator să pre-

dice în fiecare Duminecă și sârbătoare, pentru că așa prescriu legile bisericii noastre și pentru că asta o pretind trebuințele sufletești ale poporului nostru.

Ce privește cauza adevărată a răului, eu cred că n'avem să o aruncăm numai asupra ordinariatului, ci: să recunoaștem pur și simplu: e indolența noastră, lenea noastră, răutatea noastră, lipsa de zel și însuflețire, cari toate ne duc la neîmplinirea datorinței față de poporul care ne plătește pentru serviciu, ce nu i-le facem!

Iar ca mijloc de îndreptare, cel mai perfect e trezirea noastră din somnul ce ne-a copleșit, iubirea față de popor, o iubire adevărată ce nu e în stare să facă? — și conștiința morală a unui fiecăru din noi, că nu suntem trimiseși numai pentru încasarea venitelor, ci și pentru lățirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ!

In munca de îndreptare își are partea leului ordinariatul, asta se înțelege de sine. Numai cât noi nu trebuie să uităm nici odată, că Isus Christos a stat 33 de ani pe pământ și n'a putut să aducă la cale pe conducătorii Jidovilor. Pentru-că au fost „povățuitori orbi“. Așadar să alungăm ceața de pe ochii noștri, căci numai așa vom putea să vedem lumina și să împăraștim în jurul nostru lumină!

Septimiu Popa.

ȘTIRI.

— 26 August v.

Succesele inginerului Vlaicu. Lunia trecută d-l inginer Vlaicu, cunoscutul nostru aviator, a dobândit niște succese foarte mari la București cu mașina sa desburat. S'a înălțat la o înălțime de 200 metri și a parcurs un drum de mai mulți kilometri. Curajosului nostru compatriot și s'au făcut mari ovațiuni din partea publicului bucureștean. După cum spun ziarurile bucureștene, d-l Vlaicu va pleca în curând în străinătate spre a face studii speciale. E vorba că aeroplanul d-lui Vlaicu să fie introdus în armata română.

Aviațiunea aduce dealfel în fiecare zi noi surprize. Am văzut nu de mult recordul înălțimii stabilit de americanul Drexel la meetingul de la Blackpool, care a ajuns până la 2013 metri înălțime.

Zilele trecute însă un francez — Morane — care abia stabilise un nou record pentru viteză, sburând mai mult de 100 km. pe oră, a bătut și recordul înălțimii, ajungând până la 2140 de metri.

Din New-York vine știrea despre apropiatul sbor al inginerului german Vellmann peste oceanul atlantic. O telegramă ne anunță, că balonul lui Wellmann e gata de plecare. Balonul este provăzut cu 2 motoare, fiecare cu 80 cai putere, având câte 2 elice, cari sunt în stare să dea balonului o viteză de 37 km. pe oră. Bi-

lonul, construit în formă de țigară, are o lungime de 78 metri și cuprinde 115.000 metri cubi de gaz. Nacela e provăzută cu telefon și cu instalații pentru lumină electrică. Wellmann e convins, că va putea face o călătorie până la Londra.

Ploi mari. Prin Bănat iarăși au fost ploi mari săptămâna trecută, cari au făcut mari stricăciuni. Dar au fost și în Ardeal, pe la Cluj și Dej. Comunicația cu trenul e intreruptă pe mai multe locuri. Orașul Caransebeș era Vineri întreg în apă. S-au dărâmat mai multe case.

Despărțământul Dicio-S.-Mărtin al A-sociațiunii și-a ținut adunarea anuală Duminecă în 4 Sept. c. în biserica românească din Lăscud. De director al despărțământului a fost ales d-l *Virgil Radeș*, în locul d-lui adv. Căluț.

Necrolog. Cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcutilor noștri, că mult iubita noastră fică, soră, nepoată și cumnată *Cornelia Lațu*, a trecut din viața aceasta în patria fericiților, după scurte dar grozave suferințe în primăvara vieții sale în 6 Septembrie 1910 la 4 oare d. a. împărțită fiind cu sf. Taine ale muribuzilor. Rămășițele pământesti ale scumpei noastre defuncte s-au dat ființei din care au fost luate, Joi în 8 Septembrie în cimiterul bisericii gr. cat. din Crăciunelul inferior. Nicolae și Maria, părinți. Amalia m. Popeneacu, Aurelia, Letiția, Victor și Emil frați. George și Ioan Moldovan, unchi. Ioan Popeneacu cumnat. Și jalmicii consăngeni.

D. W. Stead la noi. D. W. Stead, corespondentul vienez al ziarului englez „Times“ din Londra, căruia i-se datorește în parte însemnata campanie a presei engleze în favoarea chestiunii noastre naționale, va întreprinde în curând o călătorie de studii prin Transilvania și prin România.

Concert. Sâmbătă în 10 Sept. n. va avea loc în sala dela „Gewerbeverein“ concertul simpaticului cântăreț *Gerhard Jekelius* cu binevoitorul concurs al d-lui director de musică R. Lassel. Programul este compusă exclusiv din cântece de Brahms începutul la orele 8 seara.

Un apel. Comitetul comunității gr. române din orașul Panciova a lansat un apel cu scopul de-a se strânge bani pentru zidirea unei biserici române în localitate. Bani sunt a se adresa institutului de credit și economii „Panciovana“ din Panciova. Contribuitorii cu o donațiune dela 500 coroane în sus se consideră de membrii fondatori ai bisericii gr. or. române din Panciova.

Răscoală din cauza holerei. Din Roma se anunță: Locuitorii din Barletta, unde holera bântue cu furie, s'au răscolit alături din cauza măsurilor sanitare. Ei au cutreerat străzile timp de două zile, asasinând și devastând. Medicii și îngrijitorii au fost alungați astfel, că orașul este acum cu desăvârșire lipsit de medici și de ori-ce instituțiune sanitară. Printre demonstranți sunt foarte multe femei. Mulțimea s'a năpustit asupra trăsorei polițaiului și au distrus-o. Demonstranții au tăbărat apoi cu bastoane și cuțite asupra unui farmacist, care a fost grav rănit. Farmacistul se luptă cu moartea la spital. Excesele s'au repetat și pe ziua de ieri. Toți medicii și îngrijitorii au părăsit orașul de teama demonstranților. Militia e neputincioasă față de demonstranți. Eri au sosit 1000 de soldați din infanterie, însă ori-ce încercare de a restabili ordinea a rămas zadarnică. Demonstranții au tras cu revolverele asupra soldaților.

In acest timp holera se întinde tot mai mult. Un bolnav a murit, de oare-ce nu i s'a putut da nici un ajutor medical. Mulți locuitori se refugiază din oraș, ducând cu sine boala molișitoare.

Atentat cu vitriol. Fostul teolog Ioan Moțiu din Oradea nu și-a putut termina studiile, căci a apucat cu totul pe alte căi. Tatăl său fost protopop gr. cat. de năcaz simțindu-și sfârșitul a exchis pe fiul său dela moștenire și toată averea sa de peste 60.000 cor. a testat-o bisericii din Oradea. Tânărul a crezut, că sfatul de a lăsa averea bis. l-a dat tatălui său canonicul capitar Ciceronescu. I-a jurat răsunare. Acum Duminecă, pe când canonicul eșia din biserică, tânărul Moțiu li sări înainte și i svârli din o sticlă mare vitriol. Noroc, că vitriolul a căzut numai pe reverendă. Atentatorul a fost deținut.

Albina institut de credit și de economii în Sibiu, ține oare de birou de acum înainte până la altă dispozițiune dela 8 oare a. m. până la 12 m. și dela 3—5 p. m.

Agentură poștală nouă s'a deschis la 1 crt. în Egrespatak (Aghreș, com. Sălagiu) pentru aceasta comună, apoi comu-

nele Fetindia (Gurzófalva) și Panit (Szilágypanit), pusta Miczepatak și cătunele Nyires și Vig-György.

Doi țărani români moștenesc 14 milioane. Acum vre-o 40 de ani un boier bogat din România se îndrăgise în Sibiu de o fată săracă, dar foarte frumoasă din Bănat, Ecaterina Murgulov. Răpit de frumusețea fetii, o luă de nevastă. Părechea nu a avut copii și când muriră, singura rudă de încusrire a boerului, d-l Lecca din București, moșteni milioanele. Abia la mai mulți ani aflară frații frumoasei Ecaterine, țărani săraci Matei și Ioan Murgulov din Doloave în Bănat, de moștenirea rămasă pe urma surorii lor și trimiseră pe avocatul lor la București, unde va cere d-lui Lecca partea de moștenire a celor doi frați. Fără de veste ei vor deveni astfel stăpânii unei averi uriașe de 14 milioane.

Mulțămărită. Cu ocaziunea producțiunii teatrale-declamatorice aranjată în Dumineca de 28 Aug. st. n. 1910 (ziua de sft. Marie), în comuna noastră Ghimbav, au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii: Costi Popovicu 4 cor., Iancu Coliban 2 cor., Ioan Maximilian 1-50 cor., Iosif Comanescu 1 cor., Vasile Michiri 1 cor., Nicolae Ciogu 60 b., Dumitru Ardelean 60 b., Dumitru Frigător 50 b., George Popovicu 40 b., Nic. Gârnețiu 40 b., Nic. Găitănăr 20 b., Vasile Găitănăr 20 b., Ioan Guran 20 b., Maria Paschichi 20 b., Maria Ardelean 20 b. și Marina Bidu 10 b. Primească marinimoșii suprasolvenți și pe această cale călduroase mulțămite. In numele comitetului aranjator. — Nicolae Hamsea.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 8 Sept. Ploile torențiale din zilele din urmă n'au pricinuit mari devastări numai în Ungaria de sud ci și în părțile nordice ale țării. Comuna Szucs din comitatul Trencsin a fost în mare parte pustiită. Număroase case s'au prăbușit. Au dispărut și mai mulți oameni. Apele râului Vag cresc în mod înspăimântător și amenință întreg comitatul.

In Austria au căzut de asemenea ploi mari. In satul Kunowitz s'au prăbușit peste 100 case. In Ungarisch-Brod și in Ungarisch-Ostrau s'au prăbușit de-asemenea mai multe edificii.

Din Germania se anunță deasemenea mari ploi Apele riurilor Oder și Meisse sunt în continuă creștere.

Constantinopol, 8 Sept. c. Cu ocaziunea remiterii răspunsului puterilor protectoare ale Cretei, ambasadorii acestor puteri au avut lungi convorbiri cu ministrul de externe turc. Se afirmă, că ambasadorii au reînviat sfaturile lor de pace.

Se zvonește, că Poarta va profita de ocaziunea întrunirii adunării naționale grecești spre a cere o soluțiune definitivă a chestiunii cretane.

Odesa, 8 Sept. Pe ziua de ieri s'au îmbolnăvit de ciumă 84 de persoane, dintre cari 21 au murit. Din pacienții vechi 24 s'au însănătoșat. Ciuma ia aci proporții groaznice. Numeroase familii părăsesc orașul din cauza epidemiei de ciumă

Petersburg, 8 Sept. n. a. c. Guvernul rusesc a decis, că cu privire la răspândirea holere, va propune statelor să se convoace o conferință internațională de holera, care să se întrunească în 1911 la Petersburg. Pregătirile pentru conferință încep numai decât.

Băile Herculane, 8 Sept. c. Pe aici a bântuit un vifor uriaș, care a răsturnat perețele unei vile. Petru Ivan din Bugea a fost omorât sub ruine

Pe la Ogradea au esundat apele Un om s-a inecat.

Paris, 8 Sept. După cum se anunță din Constantinopole, admiralitatea turcă a aflat că o escadră engleză va încrușița pe la mijlocul lui Septembrie în apele archipelagului.

Să crede că prin aceasta Anglia vrea să amenințe flota turcească.

Și l-aș purta cum imi place.
— Dar cucu-i o păsărea,
Ce zboară pe unde vrea,
Și tot cântă, se rotește,
Ca mândra când se gătește;
Și-și respiră penele,
Ca puica sprâncenele...

Frunză verde păpuris,
Cântă cucu 'n pâlținiș;
Da' eu nu vreau să-l ascult,
Că ce-am pierdut, n'am găsit,
Și-am pierdut o viorea,
Și pe dragulița mea.

Cules din satul Horodiștea, jud. Dorohoiu.

Amar de dragostea mea
Eu o fac și-altul o ia
Și n-are unde-o ținea
S-o ție 'n ladă încuiată
Ca neica să n-o mai vadă,
S-o ție și-n colivie
Ea o să scape să vie
Căci mi-a fost draguță mie
Din mica copilărie.

Foae verde viorea,
De-ar ști neică cineva
Cum mi-e mie inima,
Ar sta în loc și s-îr mira

Și ca frunza s-ar usca.
Ca frunza a'unului
In postul Crăciunului
Pe marginea drumului.

Foae verde ș-un aglas
Dela paști pân la ispas
Câte belele-am mai tras
Și tot sunt tânăr și gras.
Și de-ași mai trage câte am tras
Eu pe mândră nu mi-o las.
Că sunt tinerel pe lume.
Tinerel fără mustață
Când se-nvață a stringe în brațe.

M-a trimis mama de acasă
Să joc fata cea frumoasă,
Eu jucai pe cea mai slută,
Căci ea mai mult mă sărută.
Și joc mult pe cea mai hădă
C-are cămășuică mândră
Cătrincioara înflorită
Mă iubește de se strică.
Tu frumoaso, eu să-ți spui
Nu știi coase nici un pui
Și la joc mereu te pui.
Nu știi coase nici să țezi
Și la joc mereu te-ndeși.

Remedii de asigurarea existenței pentru învățători.

Legea furtunoasă a lui Appony din 1907 și ordinațiunile ulterioare ministeriale intenționează pe de-o parte a ne maghiariza mai repede, ca să fim mai supuși cărmuirii statului, pe de altă parte voește a scoate neghina din grâu și uscăturile de pe copaci și în fine a căutat a îmbunătăți soarta dascălilor, asigurându-le un salariu mai corăspunzător, ca astfel acești apostoli ai luminii, ai educațiunii și ai culturii ca pioneri harnici ai cerințelor moderne să fie mai independenți și să-și poată împlini cu toată conștiința și scumpătatea datorințele lor speciale, așa ca activitatea și misiunea lor să aibă succesele dorite. Învățător harnic și conșcui de poziția și chemarea sa, este acela, carele după prelegere mai supraveghează pe elevii și pe la casele lor, unde comunică cu părinții, în cazuri de morb despre cura ce i-s'ar potrivea băiatului, ba la astfel de ocazii i-se dă învățătorului ocaziune și prilej bogat a cunoaște caracterul familiei și a da sfaturi la părinții pruncilor, ca să iubească școala și cartea și să trimită cu drag pe copiii lor la școală; iar copiii să iubească și să respecte pe părinții lor, cari se jefesc pentru ei. Să dea impuls a iubi limba mării, a iubi patria și pe deaproapele.

Să nu facă învățătorul politică cu părinții copiilor, el să-i îndemne la muncă serioasă, la economie, la viața cu frica de D-zeu, cercetarea sftii bisericii, iubirea de datinile și obiceiurile naționale strămoșești și pe prunci să-i povățuiască a mai învăța și alte limbi, căci cu câte cunoștințe de limbi să prezintă un om în societate, de atâtea-ori e om.

Chemarea unui învățător luminător al poporului e mare și sfântă, grea și spinosă. Trebuințele vieții lui încă sunt mari, căci multe i se cer pentru executarea impozitelor moderne: să-și formeze bibliotecă, să aboneze măcar 2—4 jurnale și reviste, să se poarte cu demnitate și curățenie în societate, să-și crească copiii ca pe cei de inteligență, să mai facă câte-o excursiune pe orașele mai mari,

pela expoziții și să caute a-și îmbogăți cunoștințele.

Multă și deasă e și vacanța unui învățător, căci în decursul unui an școlar resp, solar n'are zile de instrucție mai mult decât vre-o 200 deci 165 îi rămân libere și trebuiesc și acestea muncite și jertfite.

Mulți laici vor fi de părere, că sălarele învățătoresci, acum decretate prin lege și în cele mai multe locuri deja puse în aplicare, sunt esagerate, dar greșesc!

La comunele rurale leașa unui învățător ca fundamentală trebuie să fie la an 1000 cor. pe lângă aceasta 200 cor. rețut de cvartir sau cvartir natural cu 2 odăi o cuvna și pivniță, precum și alte olate economice și 400 stânjeni de grădină. Leașa se mai urcă tot după 5 ani încă cu câte 200 cor. cvincvenal.

La orașe leașa învățătorului considerând cheltuielile, dar mai mult scumpetea traiului, nu doară prestarea muncii mai inteligente, căci în multe sate sunt aplicate puteri didactice mai apte și mai evaluate ca la orașe, este de 1200—1400 cor. iar banii de cvatir 420 cor. și quinquinale. La oraș mai au unii învățători și venit neprevăzute, din instrucții pe la alte școli, din private la elevii și din școala de repetiție ori de cânt și grădinarit. Salariul învățătoresc de prezinte luptă cu câte este bine votat de legile din vigoare.

Comunele bisericesti și susținătorii școalelor noastre confesionale plătesc pe învățătorii lor pentru muncă și slujbă, nu pentru năcazurile zilnice ale cutăruia. Astfel e ordinea socială de azi, în contra căreia singuraticii nu pot face nimica, totși la olată foarte puțin, iar autoritățile școlare au a respecta legea, a o interpreta după cuviință și controlând a a căuta mijloace pentru salarizarea învățătorului întru cât să poate mai întâi din succursele proprii și iar proprii, apoi la caz extrem să apeleze la guvern, dar în atare mod, ca caracterul școlii să nu se știrbească și învățământul să nu se pericliteze.

De aruncuri comunale să se ferească autoritățile noastre, ca nu cumva după ani prefăcându-se toate școalele în institute, adecă școli de stat, se rămână acest

impozit (repartiție) în veci pe poporul nostru.

La consistor încă sunt destule fonduri, să dea suficient din acelea spre scopul cultural, până va crește și fondul cultural, de nou înființat la cifra suficientă. Să dea și băncile noastre pentru susținerea școalelor noastre din venitul lor 5—10%, căci dela țărani trag veniturile grase, pe fi neamului și viitorul națiunii să-l ajute serios.

Avem circa 140 de bănci financiare în țară, datoare sunt a sprijini cauza școlară. Țăranul să bea mai puțin la țuică și vinars, să nu facă lucș, să pipe mai puțin, se lucre economie mai rațional și va fi în stare a ajuta școala.

Poporul să stimeze și se încurajeze pe învățător, se nu 'și rădă și se nu batjocurească pe dascălul lor văzându-l, că umblă cu ghetele rupte și cu pălăria găurită; să nu'l invidieze dacă are și el 2—3 vitișoare și câteva pământuri.

Învățătorul să se poarte cu demnitate și să exceleze făcând din lumină un tezaur de lumini și din un grăunte de mărgăritar să caute pururea a face o cunună, să nu fie egoist, ținând știința lui sub obroc, căci ființa umană are o legătură constantă cu universul, din care omul face numai o porțiune.

Învățătorul să se destingă apărând interesele comunei față de streini și se poseadă încrederea în sine și a întregului popor, conlucrând cu preotul.

Deși de fapt sălarele învățătoresci s'au urcat binisor, dar datorita le este totuși ași cumpăni și pot.ivi așa împrejurările, ca la finea anului din venitele lor se mai rămână și pe viitor și pentru zile negri un prisos bugetar sau excedent la venite măcar 25%.

Mijloace pentru sporirea stării materiale financiare ale unui învățător, afară de salariu mai sunt și pot fi multe:

1. Traiul cumpătat și modest.
2. Lucrarea pământului, căci are destule zile libere și cultivarea grădinilor de: pomi, de legume și chiar de flori.
3. Apicultura sau cultivarea și in-

grijirea albinelor. Un stup bun aduce 20 cor. pe an.

4. Prăsirea de vite frumoase, căci un vitel de 40 zile dela o vacă bună helvețiană, sau Pinzgau ajunge la preț de 100 cor.

5. Agentura dela o bancă; purtată fidel, aduce pe an un venit de 500—800 coroane.

6. Prin locurile runtuoase, chiar și specula cu lemne de foc și de construcție ar produce pe an un venit de 5—600 coroane.

7. Ocupațiunea ca contabil sau cancelist la o bancă locală, dă venit.

8. Ocupațiunea ca scriitor auxiliar în cancelaria comunală, încă se plătește.

9. Compunerea unor cărți școlastice sau colaborarea la acestea, sau la Gazete și Reviste, asemenea se rentează.

10. Indemnarea ca soția dascălului se fie gospodină, ocupându-se cu țesături: de pânză, de covora, de materii de vestimente, duse la târg, aduce folos.

Ură din căile mai posibile de a deveni bogat, este în tot cazul și *cruțarea*.

Le-am spus acestea, deși sunt cam în genere cunoscute, însă învățătorii cei tineri — cade-să — a se convinge dela cei bătrani, ca toți învățătorii să fie puși în picioare și la timp să-și poată crește copii.

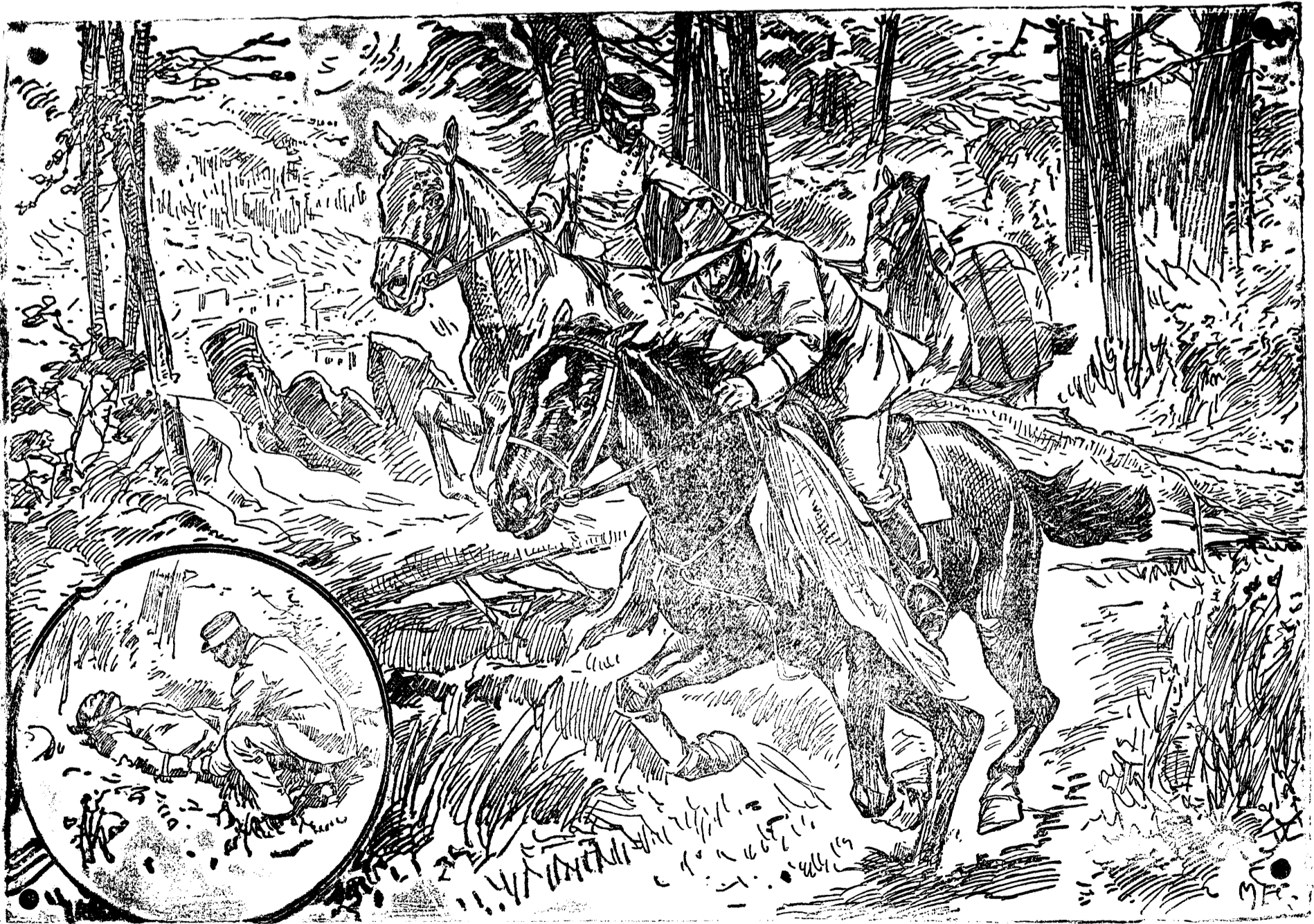
Demetriu Iarca,
inv. dir. diplomat.

Adunarea desp. Nocrich al „Asociațiunii.”

Fofeidea, 30 Aug. n. c.

În ziua de sf. Maria, s'a ținut în comuna Fofeidea adunarea cercuală a *Desp. Nocrich*, al asociațiunii. Adunarea a decurs în cea mai bună ordine. La orele 12 s'a servit în biserica gr. or. un parastas în amintirea de 100 ani dela nașterea fericitului Aug. Tr. *Lucian*, fiu al acestei comune. Preoții slujitori: Ioan *Petrișor*, Florian *Bologa* și Valeriu *Bonea*. După parastas adv. Dr. Andreia, în ipsa autorului a

PRIN PADUREA CU FOC.

De câteva săptămâni un foc groaznic băntuie în uriașele păduri din America nordică, mai cu seamă în statele Washington, Idaho și Montana. Pădurile au ars pe întinderi de miluri, dar s'au prefăcut în scrum satele și orașele de pe văi, din mijlocul codrilor. Au ars în chipul acesta și s'au prăpădit oameni și animale cu miile.

O soartă tristă așteaptă pe orașelul Wallace (statul Idaho) așezat în o vale și care abia în un ceas a fost încunjurat în toate părțile de flăcări. Atunci un om curajos, cu numele Bakle, s'a hotărât să plece prin pădurea cuprinsă în flăcări, și să aducă ajutor din orașul vecin. El a plecat însoțit de un tânăr Negru, dar prin flăcările și fumul din pădure și-a pierdut conștiința. Negrul l'a luat cu sine pe cal, dar nici el n'a putut-o duce departe, căci la marginea pădurilor l'au găsit mort.

Chipul nostru ne arată cum încearcă a străbate prin foc acești oameni.

celtit o frumcășă conferință populară asupra distinsului bărbat, compusă de tânărul Horia Petra Petrescu.

S'a început apoi imediat adunarea generală tot în biserică.

Directorul despărțământului, d-l N. Petrescu invită mai întâi adunarea ca, în semn de pietate pentru vrednicul bărbat al acestei comune, pomenit astăzi, să se ridice și să-i zică: în vecl pomenirea lui. După aceea deschide adunarea prin o cuvântare avântată, în care arată că noi ne putem susține numai din puterile noastre și că numai prin munca și hărnicia noastră ne vom susține și suntem datori a ne susține la locul, ce ni se cuvine în fruntea celorlalți conlocuitori, decât cari suntem și mai vechi pe aceste plaiuri, și de obârșie mai nobilă. Stăruște apoi cu laude asupra scopurilor Asociației și cu îndemnări pentru sprijinirea ei.

Rapoartele comitetului au fost aprobate. S'a ales noul comitet în persoanele: d-nii N. P. Petrescu, director; I. Petrișor, Ioan Alexandru, Ioan Tat și Dr. Ona Andreea. Observă că dir. despărț. d. Petrescu a primit conducerea numai la insistența unanimă a adunării. D-sa a vrut să cedeze locul unor puteri mai tinere.

La invitarea comitetului a participat la adunare și d-l Iarca, medicul veterinar al Reuniunii propr. de vite din Orăștie.

D-sa a explicat statutele Reuniunii pentru asigurarea vitelor, arătând foloasele economilor, dacă se fac membrii ai Reuniunii. A vorbit cu multă convingere.

Adunarea a hotărât ca despărțământul să înființeze a grupă de asigurare a Reuniunii.

A hotărât mai departe să înființeze și o societate de înmormântare în raionul său.

D-l medic, Dr. R., a promis să țină o conferință despre «primele ajutoare în caz de nenorociri». Ne-a surprins că, într-o materie atât de bogată, d-sa n'a vorbit decât 4—5 minute, spunând că în casa bolnavului trebuie să fie aer curat și curățenie, că cine cade și-și rupe vre-o mână ori vre-un picior, trebuie legat pe o scândură, și cine suferă de răceală, să meargă numai de cât la doctor. Nu ne-am oboseit de studiu d-sale, dar ni-i folos mult n'am putut creșta.

La sfârșitul adunării s'au împărțit între popor 110 broșuri cumpărate de desp. și 50 dăruite de autorul lor, d-l Director al despărțământului.

A urmat banchet și seara teatru și petrecere cu joc.

Laudă merită tinerimea studioasă, care a organizat producția cu teatru și declamări. S'au jucat: Cinematograful și Ruga dela Chisătău. Două comedii, cari au produs mult haz. Au jucat d-șoarele: Millea, Alexandru și Popovici, și tinerii: Crețu, Turcea, Bănda, Stănuleț, Petrișor și alții, al căror nume îmi scapă.

Petrecerea ar fi fost și mai animată, dacă epitropia bisericăscă nu avea scrupuli că trebuie să se frece iară podelele din a doua sală spațioasă, și o deschidea mai curând și pe aceasta, ca tinerimea petrecătoare să nu fie aproape strivită de popor, care năvălise în sală, fără să fi fost cineva în stare să-l oprească. Aici au lipsit conducătorii.

Cărturarii din Desp. n'au arătat interesul cuvenit pentru adunare. Am văzut aici pe părintele Petrișor, Alexandru, Bologa, cari totdeauna sunt în frunte, am văzut pe preoții Tat și Oprean, din Cichindeal, pe vrednicul preot Morariu din Hosman, am văzut pe învățătorii Dragoman, Bunea, Pampu, am mai văzut apoi pe păr. Boier și notarul Budac din Cârț, pe păr. Radu din Mescreac cu d-șoara Livia. Au mai fost și alții, al căror nume îmi scapă. Au lipsit însă reprezentanții din Bendorf, Chirpăr, Vurpăr, Cornățel, Nucet, Săsăuș, a lipsit ca de obicei, părintele din Nocrich, care este și membru supliment în comitet.

Presupunem, că fruntașii din comunitate acestea, au absentat numai din cauze binecuvântate și nădăjduim, că la alte adunări, vor fi și ei acolo, unde se cuvine să fie.

Neagu.

Aviz școlar.

Direcțiunea școlilor primare centr. rom. gr. or. de băieți și de fetețe din loc, aduce la cunoștința celor interesați, că înscrierile și examenele de corigență și primire la aceste școli, pentru anul școlar 1910—1911, se vor face: Miercuri, Joi și Vineri în 1, 2 și 3 Sept. v. a. c. dela orele 8—12 a. m. și 2—4 p. m. în cancelaria respectivei direcțiuni și că Sâmbătă în 4 Sept. v. a. c. la ora 8 a. m. se vor începe prelegerile regulat.

După expirarea timpului de înscriere etc. anunțat, se mai fac înscrieri în fiecare zi, atât înainte cât și după prânz, dar numai după oarele de prelegere.

În legătură cu acest aviz se strage atențiunea poporului nostru din Șchei și pe calea aceasta, că după expirarea termenului indicat, toți acei copii dela etatea de 6—12 ani, cari în sensul legii sunt obligați a cereța școala și cu toate acestea nu se vor fi înscris la școală în acest interval de timp, în sensul art. de lege XXVII Jin 1907 și al hotărârei On. Comisiunii administrative a comitatului nostru de dato 12 Iulie cu Nr. 795/1918 vor trebui să fie arătați On. Magistrat orășenesc spre mai departe afacere.

Voind deci a se incuraja eventualele consecințe, la tot cazul neplăcute atât pentru poporul nostru cât și pentru direcțiune, cari ar putea rezulta din neobservarea de ambele părți interesate cu strictetă a celor arătate mai sus, în interesul propriu al bunei rândueli și al bunului mers în învățământ preste tot, toți acei părinți etc., cari voesc ași înscrie copiii lor la școlile noastre sunt invitați se binevoiască a observa cele amintite în acest aviz școlar și acesta cu atât mai vărtos, cu cât învățământul la școlile noastre primare și în trecut a fost în parte covârșitoare gratuit pentru poporul nostru din Șchei, iar acum în sensul legii școlare în vigoare în școlile primare în genere, pentru toți fără deosebire de starea materială, — învățământul este cu totul gratuit, afară de 50 fleri (bani) pentru bibliotecă, pe cari deocamdată trebuie să-i plătească toți elevii fără de nici o excepțiune.

Brassó (Brașov) în 26 Aug. v. 1910.

Direcțiunea.

Sfințirea unui steag.

Pe valea romantică a Almașului s'a săvârșit în frunțașă comună românească Almașul mare, Duminecă în 4 Septembrie, n. a. c., un act de rară solemnitate aici în o parte din cele mai espuse la sistemata acțiune, ce s'a pornit de guvernele unguerești de a strivi elementul românesc în dezvoltarea lui națională; există o reuniune a femeilor române, care lucrează fără șgomot, dar conștient și cu o perseverență rară, pentru susținerea simțului religios și românesc la poporul nostru din această parte. E o adevărată, reuniune a femeilor române, zis a femeilor, nu numai a damelor din pătura conducătoare. Caci membrii acestei reuniuni sunt în majoritate țărăncele române din Almașul mare, cari contribuie cu cotizații regulate la scopul reuniunii. Iar ținta nobilă, ce această reuniune și-a pus de scop, este munca carității creștine: înfrumusețarea bisericii gr. car. din comună, (a cărei pictură este de o rară frumșețe cu ornamentații executate de maestrul nostru artist Șmigelsch). Ajutorarea familiilor sărace, în casuri de morb și nefericiri, susținerea unui cor bisericesc, etc.

Cât de greu este să faci o organizație la poporul nostru, o organizație durabilă și de armonică conducere spre un scop sau altul de lucru cunoscut. Cu atât mai de admirat este zelul prezidenței acestei reuniuni, al d-șoarei Viola Poruțiu, fida directorului băncii Vlădeasa, ajutată de d-l Idu, unul dintre cei mai inteligenți și activi învățători români, care e o neobosită

pioneră a culturii adevărate românești pe plaiurile Almașului.

Aceasta muncă vrednică de remarcat în analele mișcării noastre moderne pe terenul social-cultural românesc, ș'a găsit o vie recompensă la serbarea din 4 Septembrie a. c.

Actul sfințirii steagului a fost o adevărată zi de sărbătoare pentru poporul românesc din valea Almașului, care a întrunit un număr frumos de fruntași intelectuali din Cluj și mai multe familii de frunte din alte centre românești mai departate.

Sfințirea s'a săvârșit prin protopopul Clujului revdșmul domn Dr. E. Daianu, care într-o predică magistrală a relevat însemnătatea zilei, ascultat fiind de poporul întreg cu profundă atențiune.

Ca semn al făntuirii viitorului acestei reuniuni sfințirea s'a încheiat cu baterea cufelor comemorative de aur pe ruda steagului.

La masa ce a urmat, apoi în sala școlii, s'au celtit scrisorile de felicitare, între care remarc pe aceea a mecenatului Stroescu, ținută în termeni cei mai calzi și nobili, cum este și sufletul de aur al acestui, celui mai mare Român din zilele noastre.

Toastele n'au lipsit bine înțeles. Remarc din vorbiri pe cea a d-lui protopop Daianu, care posedă o adevărată comoară de înaltă gândire expresivă și convingătoare. Discursul d-lui director general al »Economului« Dr. Amos Frâncu apoi a fost răpitor de suflet și captivant de sentimente.

După amiazi poporul românesc a ținut să-și manifeste iubirea față de oaspeții prin executarea jocurilor naționale de toată frumșețea, îmbrăcat în hainele de sărbătoare ale pitorescului port din Valea Almașului.

Dragostea, cu care renumita ospitalitate a distinsei familia directorului d-lui Iuliu Poruțiu, vede la casa d-sale tot ce e bun și românesc, cum și deosebita afabilitate a celorlalți familii de frunte din Almaș, au făcut ca Dumineca aceasta să ni se pară prea scurtă, deși suntem abia la începutul toamnei.

Între sunetele muzicii lăutarilor, la care în sala școlii se încinsese un dans pentru partea mai tânără a oaspetilor, ne-am depărțat și în ropotul cântor dela trăsurile ce zuruiau, ducându-ne la gara din Huedin, fredonam melodia versului:

„Pe-al nostru steag e scris unire
Unire 'n cuget și 'n simțiri“.

care a fost reîntipărit în inimile noastre în ziua festivă din 4 Sept. a. c.

E. B.

Pasările răpitoare de noapte.

Pasările de noapte, zise răpitoare, se deosebesc de celelalte pasări prin ochii lor cei mari și prietru'n moț de pene ce au deasupra capului.

Ochii lor sunt înconjurați de niște pene tari, cari formează un fel de cerc în jurul feței, din care cauză i-sa dat numele de disc facial.

Au capul mare, ciocul foarte scurt lipsit de ceară, pe care o înlocuiește o simplă piele acoperită de peri; picioarele le sunt acoperite cu pene până la călcăie; unghiile li sunt foarte tari, le pot scoate și vără înăuntru ca unghiile pisicii; și penele ce le acoper trupul sunt moi și mătăsoase, iar coada de obicei scurtă.

Ceea ce a făcut ca aceste pasări să fie puse în aceeaș grupă, este că ele nu pot suferi lumina zilei și din contră văd foarte bine după apusul soarelui și noaptea, aceasta din cauză că au pupilele ochilor foarte mari.

Astfel ele rămân ascunse în ascunzătorii toată ziua și nu încep să vâneze decât după apusul soarelui. Atunci ele văd așa de bine, încât pot prinde prada lor cu mare ușurință.

Să nu să creadă însă, că aceste pasări pot vedea în întunecare mare.

Când noaptea e cu totul întunecoasă atunci dorm și ele intrând, ca să zic așa, în legea comună.

Supranumele de pasări de noapte ce li se dă, nu este tocmai exact.

Răpitoarele au auzul foarte dezvoltat.

Penele lor sunt pătate cu pete neregulate dispuse, nu prezintă mai multă consistență de cât fulgii tinerelor pasări. Aceasta din urmă particularitate se datorește probabil condițiilor lor speciale de existență. Fiind în mod constatat lipsite de razele soarelui, a cărei acțiune asupra colorii penelor lor n'ar putea-o înmieni pune la îndoială, paserile răpitoare nu pot avea acele strălucite colorii ce alcătuiesc o găteală minunată pentru pasările din regiunile intertropicale.

Grație structurii și naturii penelor lor, ce nu oferă nici o rezistență aerului, răpitoarele nocturne zboară fără cel mai mic șgomot.

Ele pot cădea fără veste asupra victimelor lor și să le prindă mai înainte, ca ele să se fi gândit de a sbura.

Când ajung prada lor, ele o înghit de-odată: ceea ce le este foarte ușor, din cauza enormei deschizături a ciocului lor ambele părți ale lui fiind mobile.

Apoi stomacul lor separă sau mai bine alege părțile nedigestibile ca oasele, firele de păr și penele, pe cari le aruncă afară.

Afară de o singură specie și anume cucuvea, răpitoarele nocturne fac toate ouă de forma sferică. Ele trăiesc izolate în perechi; uneori se adună în cete în epoca migrațiilor, dar nu vânează nici odată în tovarășie.

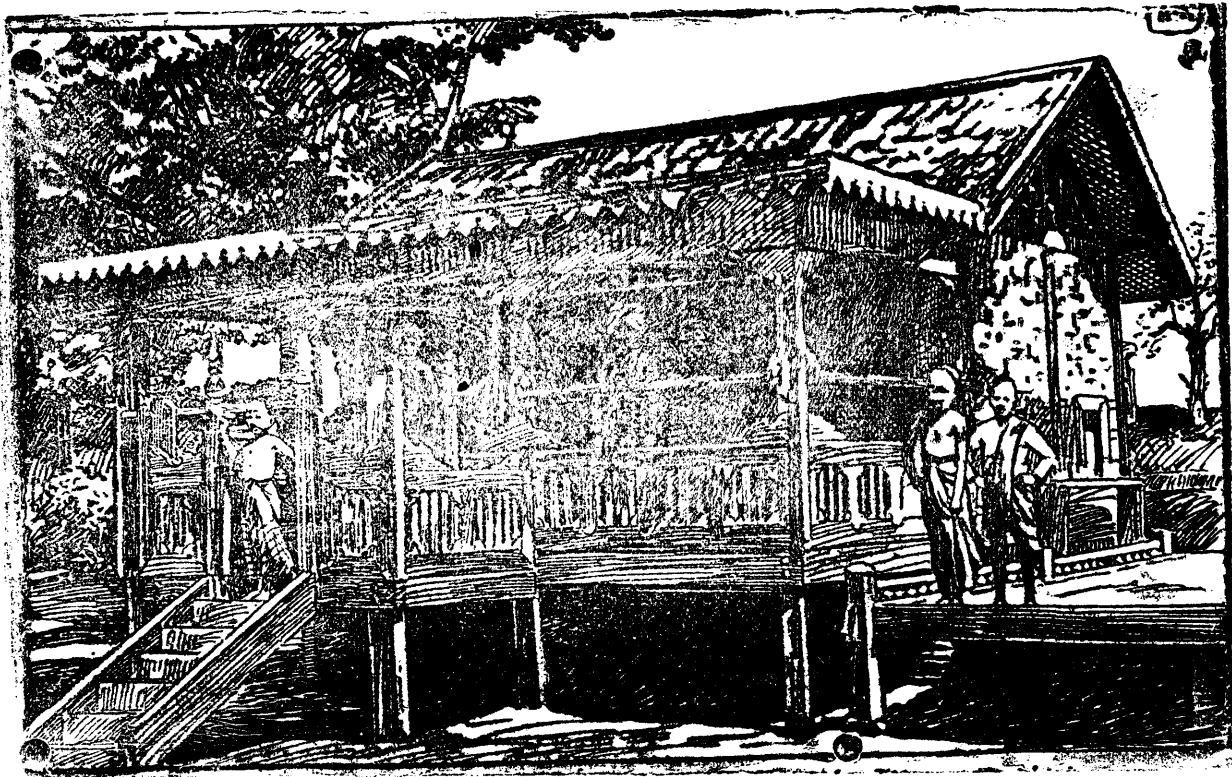
Răpitoarele nu-și construiesc cuib, ci și-le așează în scorburile arborilor bătrâni sau în locuințele căzute în ruină.

Ele exalează un miros rănced și desgustător.

Numai dacă e silită, altfel pasărea răpitoare nocturnă nu iese din gaura ei nici odată în timpul zilei. Când vre-o bufniță iese la lumină, este înconjurată de pasărelele din vecinătate, cari o atacă cu furie.

Bufnița ia atunci pozițiunea cea mai stranie, cea mai comică, clătînându-și capul într-un mod stupid, clăpâind din cioc și șbarbindu-și penele.

DIN ȚĂRI DEPARTATE

Casa unui negustor în Birma (India).

Ea nici nu mai încearcă să se apere și primește într-un mod pasiv loviturile micilor inaripate, cari însă nu-i fac vre-un rău mare.

Nu există animale în lume, cari să fi dat naștere la atâtea fabule și prejudiții, urmările misterioaselor lor inclinațiuni.

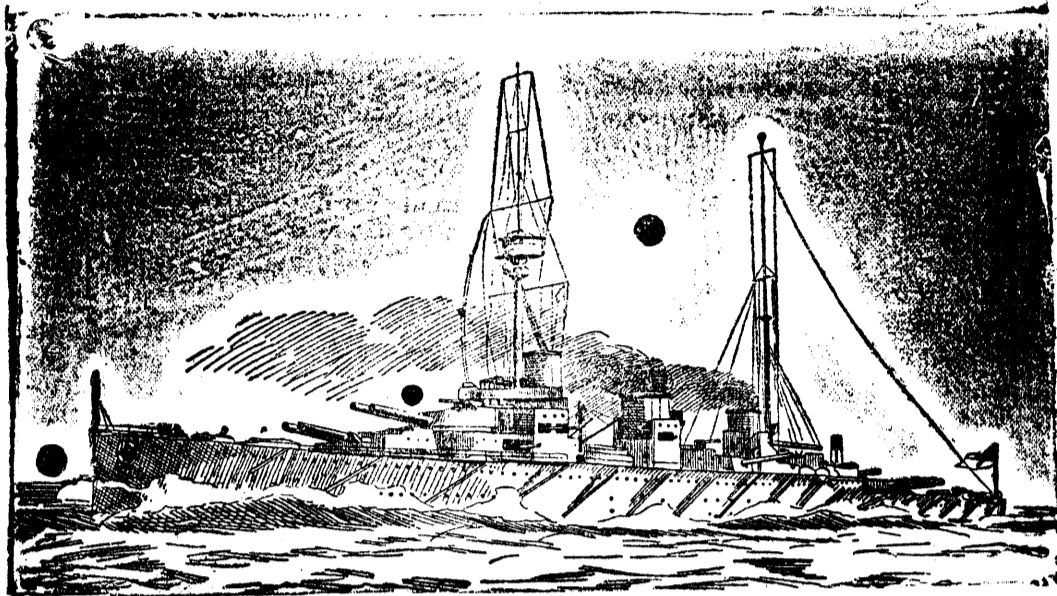
Ele sunt foarte folositoare, fiindcă

distrug o mulțime de șobolani și de șoareci, cu toate aceste ele sunt foarte rău privite de locuitorii dela țară, fiindcă după credința lor ele prevestesc nenorocirile, din cauza aceasta în toate timpurile au fost vâdate fără cruțare.

A. Ventul.

Cel mai solid și mai repede vapor pancerat din lume.

Este proprietatea Angliei.

Cum s'a născocit focul.

Mai toți oamenii, fie ori-cât de sălbateci, tot cunosc focul și se folosesc de el. Sunt însă unii, cari înțeleg bunătatea focului, le place; dacă fulgerul sau altă întâmplare aprinde vre-un copac, știu ce să facă spre a nu-l mai lăsa să se piarză. Pun deci pe el lemne mereu, invălesc bine cărbunii ca să nu se stingă; dar, dacă se întâmplă această nenorocire, nu mai pot să-l aprinză prin vre-un chip ceva.

Multă vreme va fi fost așa la toate popoarele și de atunci s'a păstrat obiceiul de-a păzi cu sfințenie jaratec să nu se stingă. Așa era nu de mult la țărani noștri și tot așa era la Roma, unde vestalele aveau anume îndatorirea de a păzi focul sfânt în capștea Vestei. Pe deapsa vestalei, de rând la priveghiul focului, dacă îl lăsa să se stingă, era moartea. La alte popoare, e obiceiul, că țin foc viu în trestii groase, în care arde foarte încet; La Hutulii din munții Bucovinei și la Aromânii din Pind, păstorii fac un foc primăvara într'o rădăcină groasă de copac și-l țin nestins până toamna.

Cum a ajuns, însă oamenii străvechi a putea face foc după voie?

Istoria nu ne spune nimic, de oarece, descoperirea aceasta e foarte veche. Puteam însă să ne facem o idee, cercetând cum îl aprind astăzi oamenii cei mai rămași în urmă.

Sunt trei, mijloacele cele mai vechi de a ațâța foc:

Întâiu, prin frecarea a două lemne. Unii bagă o vergea într'o gaură și freacă până se infierbântă praful și se aprinde. Alții freacă par-c'ar voi să fierăstrăească o bucată de lemn cu alta. Alții freacă, purtând un lemn pe lașă altuia, par-c'ar voi să sape în el dări sau brazde. Așa fac Eschimoșii, Indianii piei-roșe din cele două Americi, Japonezii, locuitorii Madagascaru-lui, Birmanii, Malezii, Australienii, locuitorii din Indiile răsăritene și din Polinezia. Nu le trebuie mai mult de jumătate de minut și focul e gata.

Al doilea chip e cu amnarul. Se află la unii Eschimoși, la Aleutieni și la Fuegieni. Întrebuințau în loc de fier, pirită, adică fier unit cu pucioasă. Se pare, că și oamenii cei mai vechi din Europa întrebuințau, de asemenea, amnar: cremene și pirită.

În sfârșit, la Dayacii din Borneo și la Birmani, aflăm un fel de amnar cu aer, dar această unealtă nu pare a fi veche de tot.

Prin urmare, mijlocul cel mai răspândit și, de bună seamă, și cel mai vechiu, e ațâțarea focului prin frecare a două lemne.

Cum a ajuns omul la ideea de-a face foc frecând lemne? De bună seamă a văzut, că lemnele frecate între ele se infierbântă și chiar se innegresc. N'a fost mare lucru să-și fi pus unul în cap, că dacă ar freca tare și mult, s'ar și aprinde. De altfel li-s'a putut întâmpla să vază aprinzându-se crengi uscate, în vreme de furtună, când se frecau în de ele.

Odată cu această descoperire, omul a scăpat de nevoia de-a păstra focul aprins din întâmplare, căci îl putea aprinde după voie ori când și ori unde, numai să fi avut la îndemână lemn uscat.

La Greci era basmul cu Prometeu, care a furat focul din cer și l-a dat oamenilor. Ca pedeapsă, tatăl zeilor, Zeus, a pus de l-au legat cu lanțuri de aramă pe un munte, iar un vultur îi sfășia mereu măruntaele, cari creșteau la loc.

În acest basm, poate trebuie să vedem păstrată amintirea, că focul cel mai vechiu, pe care îl cunoșteau oamenii și îl întrebuințau, a fost cel datorit fulgerului. Prometeu ar fi un strămoș care, cel dintâiu, a născocit un chip de-a ațâța foc prin dibăcia omului, fără a-l aștepta pe cel din cer.

Focul a dat omului așa de mare stăpânire asupra Fierei, atâta de mult l-a înălțat de-asupra animalelor, încât de aceea basmul ne spune, că zeii s-au supărat rău pe cel care i-a învățat să fie asemenea lui Zeus și să facă și ei foc.

Unii zic, că omul, care a găsit mijloc de-a face foc a făcut o descoperire mai grea și mai însemnată, decât cele mai mari descoperiri ale timpurilor nouă.

Cum foarte bine zice H. Varigny în »Le Temps«, vorbind de această idee a unora, descoperirea a fost foarte însemnată, dar nu așa de grea, căci s-a făcut pe nesimțite și băgând seamă la ce se petrecea în natură.

Sfaturi pentru gospodari.

Vasele de vin cu mucegaiu se vor spăla așa: 1) Când gustul e slab, clătim de mai multe ori cu apă, în care am pus a zecea parte de acid sulfuric (vitriol), apoi spălăm vasul în mai multe ape; 2) Dacă vasul în lăuntru e căptușit de mucegaiu, îl clătim cu 5 chilograme de apă fiartă, în care am pus 60 de grame de bisulfid de calce, pe care îl luăm dela spițarie. Lăsăm să se usuce 24 de ceasuri, clătim din nou cu 5 chilograme de apă în care am topit 250 de grame de sare de bucătărie.

Gustul de acreală și mirosul neplăcut. — Când a fost în butoaie vin oțetit sau înăcrit, cu miros greu, le putem curăți: 1) Cu lapte de var, 1 chilogram de var pentru 10 chilograme de apă la fiecare hectolitru, clătind tare; 2) Cu apă caldă, în care am pus 100 de grame de sodă la 10 chilograme apă. Clătim și apoi ardem o feștilă de pucioasă. Lăsăm 4 zile. Sau clătim cu apă fiartă și spălăm cu apă caldă, în care am topit 500 de grame de cristale de sodă la 6 chilograme apă pentru fiecare hecto-

litru, mișcăm varul ca spălătura să pătrundă bine înăuntru, apoi clătim cu apă în mai multe rânduri, până ce iese limpede.

Vasele nouă. — Trebuie pregătite înainte de a pune vin în ele. Lemnul de stejar are mirosul său anume, care poate da gust urit vinului.

Clătim vasele cu apă caldă, în care punem un chilogram sare de bucătărie la hectolitru. Lăsăm această apă în butoiu 24 de ceasuri, clătim în mai multe ape, și e gata. În pivnițele mari se întrebuințează aburi.

Rapița.

Plantă uleioasă din familia cruciferelor, care se cultivă și la noi, dar în măsură mai mare în România, pe moșiile mari.

Rapița are trei varietăți: Colza, Naveta și de primăvară; rădăcina ei este pivctantă, iar trunchiul (tigea) crăcos, crește până la 1 metru 50 înaltă, florile sunt galbene în formă de ciorchini, iar în urma lor lasă tecile, în care se găsește boabele mici rotunde, din cari se scoate uleiul.

Cauza că nu în toți anii se face rapița, de și se seamănă regulat, este frigul de iarnă, care o degeră sau toamnele reci cu brumă multă.

În alte țări rapița se răsădește la câmp, și în urmă se prășește cu un cultivator (rariță) special.

Infioritul ei începe în Aprilie, iar boabele ei sunt coapte pe la sfârșitul lunii Maiu, aceasta maturitate se anunță prin schimbarea culorii tecilor în gălbue cu o apariță violetă negricioasă. Taiatul ei se face cu secerea, cu coasa sau cu mașinile de secerat, care pologes; trebuie însă se umblăm ușor cu ea spre a nu se scutura, o legăm în snopi pe cari îi așezăm în picioare, sau culcați unul peste altul în șiruri lungi, cu spicul către miază-zi.

După ce stă câte-va zile astfel, pentru a-și termina maturitatea, începem la bătutul ei, care se face chiar pe locul ei la câmp, aceasta se face cu mașinile de mării piugari, cu cari care târăsc un tăfalug sau piatră de arie la plugarii mijlocii, iar cu imblăticul la cei mai mici, arie trebuie să fie bine bătătorită, și netezită. — Rapița se ridică de pe câmp în căruțe cu drugi, în cari mai întâiu se așterne poloage de 4 metri lungi pe 3 metri largi. Pe măsură ce se aduce la arie o batem, paiele rămân aproape întregi, le luăm și le așezăm în clai sau în șiri, iar tecile le luăm cu furci speciale cu 5 și 6 coarne, care le scuturăm bine de boabe și le amestecăm în paie. — Atât paiele cât și tecile nu sunt bune de cât pentru foc, de aceia sunt foarte căutate de vārari și cărămidari.

Boabele eșite, le întindem pe cergi sau lepedeie la soare vre-o două zile, unde de aer și căldură isprăvește de a se usca; în acest timp un lucrător o întoarce mereu cu lopata, după care trecând-o prin vânturătoare o punem în saci spre a o transporta la târg, sau acasă la magazie, după puțin timp rapița pierde cam 5% din greutatea ei.

În pământurile bune se poate lua de la 20 la 30 hectolitri boabe la hectar, cântărind de la 64 la 70 Kgr. hectolitru. Boabele roșcate a rată că au fost palite, sau nu îndea-juns coapte (mature) ceea-ce le scade din pret. Uleiul de rapița se întrebuințează la mâncare, la luminat sau la fabricat săpun, una sută chilograme boabe dă până la 40 kgr. ulei, din care restul rămâne turte ce

se dau la vite de îngrășat, sau se gunoiește locul cu ele, pentru a face mai rodnic.

Dări de seamă și mulțamite publice.

Producțiunile corului sf. Treimi de pe Tocile.

Ni se scrie:

Cetind raportul producțiunii aranjate în Brașov la »Casa de Tir« în 14 August a. c. din acela am văzut inditeretizmul clasei culte, față de corul de sus. La Râșnov poporul indiferent, la Brașov, domniile e de condamnat. Din ea reiese că nu înțeleg nici unii nici ceilalți ce însemnătate are un cor bisericesc, compus din industriași și muncitori.

Aceasta e dovadă de spiritul egoistic ce domnește în toate părțile societății omeneste. Dar din aceasta să vede că nici unii nici alții n'au ideea de ce e în stare să facă străduința și munca desinteresată pusă cu prisos întru promovarea gustului și înaintării poporului. Cei ce doresc a avea câteva momente plăcute, în cari să uite de multele griji cei impresoară, cei ce dorește ca să se convingă ce să poate face prin străduința, cei ce vrea să vadă ce progrese poate face o societate fără pretenții, nu lasă nefolosită ocaziunea ce i s'a oferă și îndată ce aude sau cetește că »Corul sft. biserici de pe Tocile« dă în cutare sau cutare loc un concert, alerge cu grabă în acel loc, căci dinainte îl asigur pe respectivul, că va rămânea mulțumit întru toate. Pentru tot timpul, cât va auzi drăguțele cântece ale corului esecutate cu o precisiune uimitoare, când va vedea modul cu cât gust sunt aranjați cei 60 de coriști și coriste pe bină, dar mai mult, când va vedea cu câtă măiestrie sunt conduși harnicii coriști de sârguinciosul lor instructor G. Mercheșan, zic toate acestea va face pe auditor ca pentru timpul cât ține producțiunea să-și uite toate grijele și necazurile ce-l urmăresc.

Merită toată lauda coristele și coriștii pentru zelul ce-l depun în învățarea cântărilor, esecutarea lor și disciplina exemplară ce o păzesc.

Văzându-i pe »bină«, pentru un moment uiiți că ai înaintea ta meseriași de tot soiul, ci-ți vine a crede că ai de a face cu studenții, sau cu alți oameni de note. Deosebită laudă se cuvine însă instructorului G. Mercheșan, cantorul bisericii de pe Tocile, care din fiu de țaran, fără nici o pregătire, a ajuns conducătorul fanfarei române din Feldioară, apoi cantor pe Tocile și ca atare a avut îndrăzneala a compune și conduce un puternic cor de 50 persoane. A învățat dela sine violină în așa măsură, că e în stare a instrua și conduce un cor atât de mare. Văzându-l în mijlocul coriștilor dând tactul necesar, îi face impresia unui artist cu reputație. Măndru trebuie să fie corul și de președintele său d-l Victor Branște. Mai bună alegere nici nu-și putea face. Cu Dumnezeu înainte, că bună cale a-ți îmbrățișat cu toții.

Iar tu popor român nu sta nepăsător față de producțiunile acestui cor, ci prin prezența ta, rebonifică străduința celor ce cu drag caută a-ți produce momente fericite.

Cei ce au absentat dela ambele petreceri date de acest cor, cu siguranță ar trebui să regreta paguba morală, ce o au din cauza absenței și de bună seamă nu cunosc încă »Corul de pe Tocile«.

Râșnov, 1910.

Un iubitor de muzică.

**

Cu ocaziunea concertelor aranjate de »Corul bis. Sft. Treimi de pe Tocile« din Brașov, la Râșnov și Brașov au bine-voit a contribui peste taxa de intrare următorii Domni și Doamne:

La concertul din Râșnov: Biserica grecească din Râșnov 20 cor. D-l C. Proca preot 10 cor. Urlici 3 cor. G. Ilie 2 cor. Cătel coroață: I. Nan, I. Oancescu, G. Bărbucean, Eugen Ioan, Th. Iliescu. Câte 40 fileri: N. N. B. Cotighi, I. Muntean, Ana Mohan, N. N.

La concertul din Brașov: N. N. Cor. 2.20, Bejenariu cor. 2.10, Olga Demetriu, N. Purcărea câte 2 cor. G. Niculescu Cor. 1.60, I. Nicoară Enache cor. 1. 40. G. Părcherea cor. 1.20, câte 1 coroață: N. G. Capățină, C. Demetriu, St. Demetriu, N. G. Furnică, V. Popp, G. Bărcălescu. 50 fileri: C. Susnea. Câte 40 fileri: V. Meșotă, G. I. Bădițoi, G. Stinghe, câte 20 fileri: G. Deian, N. N., N. Florea, I. Voinea, I. Gall, D. Morar, G. Avrigean, I. Irimie, G. Bărcă, N. N., I. Bărsan, N. N. Câte 10 fileri: I. Velican, D. Ploscă, I. Gal, N. Gal.

Aducem și pe această cale rămin-
moșilor domni și doamne mulțămirea
noastre.

Brașov în 10 August 1910.

Victor Braniște, președinte.

Vasile Ardelean, cassar

Din Cincul Mare.

Ziua de 28 August a. c. va rămânea
neștearsă în inimile Românilor din Cincul
mare, căci serbările aranjate în acea zi,
cu ocaziunea ținerii adunării generale a
despărțământului «Aginta» al asociațiunii,
precum și sfântirea noului edificiu al cassei
de economii «Armonia», au atras atâta
inteligentă românească din jur și depăr-
tări, câtă nu a văzut nici când opidul
nostru.

Impresiunea bună sau rea ce și-au
făcut-o oaspeții despre noi, o așteptăm
într-un raport de o penă mai bună, mă-
rginindu-ne numai cu raportul referitor la
rezultatul material.

Femeile române din Cincul mare, ca
să-și arate destoinicia în țesături și cu-
sături, au aranjat și o expoziție, notând
ca lucrurile mai vrednice să fie premiate
atât în bani cât și diplome de recunoștințe;
spre care scop s'a lansat o listă de con-
tribuiți, pe care o au subscris: Banca Ar-
monia și Dr. Chetlan adv. cu câte 20 cor.
Banca Frăția cu 10 cor., d-l I. Munteanu
5 cor., d-l I. Titieni 4 cor., d-nii Dr. V.
Comsia și D. Stănuțu cu câte 3 cor., d-nii
V. Debu, I. Macaveiu, Oct. Popp, N. Ioaneș,
A. Bârsan și G. Coanta cu câte 2 cor., d-nii
I. Berescu, E. Munteanu, A. Borzea, N. He-
șariu, D. Mardan, I. Dejenariu, G. Ghim-
bășan, I. Berghea, H. Prescurea, V. Popp
și O. Comsia cu câte 1 cor., iar mai mulți
au contribuit cu sume sub 1 cor., încasân-
du-se în total 114.10 cor.

Comisiunea aleasă cu decernarea pre-
miilor, a fixat 4 premii de câte 10 cor., cu
care a împărțit pe d-nele: E. Coanta,
R. Stănuțu, A. Maria Mandocea și A. Broj;
apoi 4 premii de câte 7 cor., cu care a
împărțit pe R. Crăciun, A. Luciu 521, V.
Dumitru și Cojocarul I. Pascu; în fine 13
premiile de câte 4 cor. cu care a împărțit
pe următoarele: d-nele A. Nicoară, A. Ve-
gheș, A. Geamă 371, M. Geamă 485, A.
Ștefan, I. Pologea, F. Șandru, A. Bastia,
A. Hetca, A. Baci, R. Mandocea, A. Clonțu,
și M. Stăngu.

D-nele Emilia Coanta și Rafira Stă-
nuțu cu premii de câte 10 cor. și Agafia
Nicoară cu premiu de 4 cor., au abzis de
premiu în favorul unui fond pentru culise.

La producțiunea teatrală de seară, s'au
incasat din răscumpărarea biletelor suma
de cor. 321.10; iar din suprasolviri, cor.
61.70. Subtrăgându-se speșele de 188 cor.,
rămân 194.80, cari împreună cu donațiunile
de mai sus, s'au depus la banca Armonia
sub numele «fondul culiselor» suma de
218.80 cor.

Suprasolviri au binevoit a face ur-
mătorii domni: Maicorul Flesariu 10 cor.;
I. Munteanu protopop 5,20 cor., Dr. Dara-
gus adv. și Kazar veterinar câte 5 cor.,
M. Neagoe econom 2,60 cor., Dr. Chetlan
adv., I. Javu preot și I. Macaveiu vicar câte
2,40 cor.; I. Titieni 3 cor.; N. Flesariu com.
2,80 cor.; Dr. Comșia, D. Stănuțu inv.
și Böhm notar câte 2 cor.; Bologa prof.
1,40 cor.; I. Comsia inv., N. Ioaneș leut-
nant câte 1,20 cor.; D. Mardan preot, I.
Berghia preot, Schmidt forestier, Dr. Boc-
skor jude și V. Boca propr. câte 1 cor.,
Oct. Popp, E. Mandocea inv., câte 80 fil.,
Remer com. 60 b., Ziegler măsar, Dr.
Schuster medic și Kazatsay revizor câte
40 fileri.

Tuturor acestor mai sus amintiți
Doamne și Domni, care au binevoit a su-
prasolvi, precum și tuturor sprijinitorilor
acestor serbări li se aduc și pe calea acea-
sta cele mai călduroase mulțămiri, cu deo-
sebite mulțămim șefilor tractuali I. Maca-
veiu vicar și I. Munteanu protopop, cari prin
sfeștiana făcută în comun la sfântirea edi-
ficului, au împrăștiat din popor acea cre-
dință greșită — sădită de unii preoți la-
comi, — că nu permit canoanele ca uniții
cu neuniții să fie la un loc.

Cincul mare în 31 August 1910.

Comitetul aranjator.

Cu ocaziunea teatrală aranjată, de ti-
nerimea din Crihalma (Királyhalma) și jur
s'au incasat 108 cor 90 fil. din cari sub-
trăgându-se speșele a rămas un venit curat
de 48 cor. și 30 fil. care e destinat pentru
sporirea bibliotecii din Crihalma, înființată
tot din venitul unei petreceri. Mulțămim
în primul rând stimatelor D-șoare, cari
ne-au ajutat atât de mult cu concursul
D-lor. De-asemenea mulțămim stimatelor
tineri din jur, cari și-au pus tot sufletul
pentru răușita petrecerii. Mulțămim stima-

ților străini și săteni, cari ne-au dat tot
sprijinul posibil. S'a observat și de data
aceasta că și Români se știu ajuta, când
e vorba de prosperarea poporului. Înșir
aici pe marinoșii domni, cari din pri-
soslul lor au jertfit, suprasolvind frumoase
sume pe altarul culturii poporului nostru:

D-l Auben Károly cavaler, d-l Taflan
Georghe notar, d-l Ionescu G. profesor.
d-l Roșca Sofroniu paroh, d-l Bucur George
paroh, Boldea Ioan notar, Mihăilă Ioan
paroh, d-l Dumitrescu Ioan paroh, Puma-
nea G. proprietar, d-l Cantor G. învățător
d-l Ilariu Cojocariu cand. de adv. d-l Miha
George teolog, d-l Comșia George teolog,
d-l Sglimbea Sofron proprietar, d-l Vlad
Ioan măsar, d-l Mihăilă Partenie, inv.

Să dea D-zeu ca fapta onorabilor domni
să fie ca exemplu și altora; cari ar putea
săvârși o așa faptă de laudat, iar noi cri-
hălmenii la rândul nostru încă vom ajuta,
cum vom putea după puterile noastre.

Dionisie Bucur teolog Sibiu.

Călătoria

VITEAZULUI TOPORĂȘTE Prin veacul trecut și viitor

CAP III.

*Intermezzo, adică între miezulinile tre-
cutului și viitorului, unde va veni
vorba și despre Pajura lu Pipăruș
sireaca, și despre toate ce nu știți
voi Also!*

— Also . . . Nici nu s'a crepat de ziuă
cum se cade când noi zburam cu Pajura
sireaca, și fugeam de veacul vânăt ca
mama domnilor de coleră.

— Mă Pipăruș — am zis io, — știi
tu ce? Decât să mă mai porți prin veacuri
d'alea vinete, și să mai văd ce-am văzut,
mai bine mă impac cu Filistei . . .

— Să nu te aud mă că te arunc
din Pajură încât tot tulipan s'o alege din
tine, ori n'ai văzut tu pacea Filisteilor cu
Mihai-Viteazul? Ori nu știi tu că Filis-
teu nu poate fi român precum nici Ro-
mânul Eilisteu, . . . mă prostule, dar nu
știi nici din ce au făcut Dumnezeu lumea
necum cătu-i de douăori doi patru . . .

— Mulțam de omenie, dar rogu-te
acum spune-mi frate Pipăruș cum ai pu-
tut tu ajunge la minunata asta unealtă,
că vezi mie vrea să mi-se rupă inima de
bucurie și nu știu cum? fă bine zău . . .

— Rruu! Ori tu veești ca să-mi perd
viața mea și viitorul neamului meu?

— De ce mă? Elei scumpul meu pri-
tin cine vrea să-ți ia viața? Ori tu crezi
că io nu-s io? Also, iacă midăliile! Și de
vrei să-ți arăt oarzin cât te iubesc, haid'
că pentru tine s'ar din Pajură în pustiu
aerului . . .

— Mă, dar dacă bătrânul alb dela
piatra Craiului m'o jurat ca să nu spun
la nimeni secretul acestei Pajuri sireaca,
că cu păgânească moarte voi muri, apoi
ce mai vrei?

— Bătrânul alb? Ei sireacul, dar ro-
gu-te cine-i? Mă, pâl el a meșterit Pa-
jura asta? Oare mie nu mi-ar face una?
Mă, elei măculiță, să fie a mea Pajura
asta, nu m'aș oprî până în cetatea Filistei-
lor și din naltul cerului printre tunete și
fulgere li-aș dicta pacea, iacă midăliile or
ce mama dracului! Also . . .

— Also . . . iată ce-mi făcuși — zise
Pipăruș îngălbinit . . .

— Ha? — zic io privind direcția ce
arăta cu mâna și de unde venia un nor
negru, plin de trăznete roșii spre noi.

Pajura noastră se cutremură și în-
cepu a urla ca zece bălauri, pe urmă vărsa
pară de foc pe ambe capetele și norul îl
cumplit se apropie de noi . . .

— Vezi păcătoșule, ai amintit pe
mama necuratului, și-acum iată vine cu toate
duhurile întunecate ale văzduhului!

— Elei Arghirușu mamii zmeilor dar
ce-mi trebuie mie duhuri și mama aluiu,
dacă nici pe mama mamii mele nu mi-o
trebuie, — zic io, însă Pajura lu Pipăruș
deodată ca și cum ar fi eșit din fire așa
zbura urlând, cu atâta iuteală prin norul
negru-negru încât nu vedeam, n'auziam ci
eram și nu eram.

Deodată mă simt zmăcit de vârful
capului mai cumplit ca Mangra de barbă
când cu dragostea din Sibiu, și prin ti-
liscopu Pajurei mă igzitării mama hălui
la largul negrului văzduh.

— Compagni-i-i! Geverheraus! O nu
videți voi că m'ân brățîșează duhurile, stăi
mă Pipăruș stăi . . . Elei!

Când colo că să vezi, mama lu ăla
împreună cu toate duhurile necurațiilor
renegați și Filistei, mă încunjură, cad a-
supra mea și încep coantră:

No tu fălos Toporăște, acu țî-o cân-
tat cucul, mai bateți acum pieptul cu na-
ționalism și mai te prinde tu cu mama
Filisteilor și-a bieților renegați cari toți
vreau binele poporului . . . și începură a
mă ciupeli, și a-mi numără la pălmi prin
întunec Donnevaităru Chanului, seme-
nea vă poflesc și m'niavoastră . . .

Când mă vânzoliai mai de moarte
cu duhurile necurate, iată se luminează
naimea mea fulgerile și trăznete Paju-
rei lui Toporăște sireacul, m'apucă de cap
și mă izbi iar în pajură pe pielea de urs.

— Uf, al dracului duhuri, mă Pipăruș
rogu-te prin care veac călătorim noi acum,
că încă așa duhuri blăstămate n'am văzut
nici pe pământ, necum în văzduh?

— Acesta-i veacul prezent frate, iar
duhurile alea, cari te-au furat de lângă
mine, și era să te îndrăcească, — sunt Man-
gra, Slabici, Brote și soții lor, — deci acu
să ști în acest veac ce duhuri sunt.

— Mă! haid să ne dăm jos o leacă
în veacul prezent, că eu trebuie să mai
strig un geverheraus, — să căutăm pe Ani-
sia și pe baba Petrească, ca să vină cu noi
prin veacul viitor, — și trebuie să abonăm
«Gazeta Transilvaniei» în câteva milioane
de ex, ca în veacul ce vine, să nu mai
poată duhurile rele întuneca cercul națio-
nal român. Also!

NOTA LU BENE: Coleră numai acolo
va fi, pe unde umblă renegații! Numai
acei români vor vedea mărirea și puterea
viitorului nostru, cari vor ceti cartea mea.
Alu Toporăște! Eată midăliile. Or ce mama
dr . . . agostei.

Servus Noia

POSTA REDACȚIEI.

B. Făgăraș. Până Luni, cel mult, ai răs-
punsul.

C. P.—p în S. Nu mai știm adresa d-nului
Str. Iescu.

Proprietar: Dr. Anrei Mureșianu.

Succesorii.

Redactor respons: Ioan Spuderea.

Ioan Apfelbach,

La regele gulerilor.

Brașov, Strada Porții Nr. 18.

Cel mai solid și mai ieftin magazin

cu articolele de tricotaș, albituri pen-
tru bărbați și cravate moderne.

Mare asortiment de ciorapi de

copii, bărbați și dame. 1143,1—52.

FRIEDRICH KÄRGELEIN

magazin cu ocaziunea de
aur și mărfuri de argint.

Specialist de scule ardelen.

Atelier propriu de reparaturi.

Candele lucrate foarte bine.

Cumpără cu preț bun obiecte de

aur stricate și pietre scumpe.

1146,1—52.

MIHAEL MOOSER,

Prima fabrică de biciclete în Ardeal

Brașov, Strada Porții Nr. 39.

Depozit de mașini de cusut.

Cel mai mare Atelier de reparaturi pentru

biciclete și mașini de cusut.

Reprezentantul fabricelor vestite de automo-
bile. Garaj pentru Automobile.

Concurs.

Să escrie prin aceasta concurs la pos-
tul de învățător secundar la școa.a comu-
nală din Copăcel (com. Făgărașiu) cu lim-
ba de propunre, româna-maghiară.

Venile: a) Salar fundamental 1000
cor., dintre cari 340 cor. întregire de sal-
ar dela stat; 140 cor. din fondul scolas-
tic al desfășurării Regim. rom. I. de gră-
niță, iar 460 cor. din fondul alodului comu-
nal, precum și 3 m. lemne de foc,
prețuite în 60 cor.

b.) Locuință în natură în edificiul
școlai și 1/4 jug. grădină.

Învățătorii diplomați, cari doresc a
competa la acest post, au ași înainta ru-
gărilor timbrate și în deajuns documentate
cel mult până la finea lunei curente la
subscrisul președinte eforial:

Copăcel în 6 Sept. 1910.

Valeriu P. Comsia.

Președ. sen. școl.

P. N. Herszény.

Nr. 1142,1—3

Wilhelm Csallner,

turtar.

BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 43.

Produce cele mai bune și fine turte

dulci cu dereșni, migdale, piper

și turtă de Nürnberg.

Pentru restaurante cele mai

fine prăjituri desert.

Tot acolo se capătă Met de miere foarte fin

și cu efect vindecător.

Pentru pomeni recunoscuta

turtă dulce a lui Csallner.

Vanzătorilor se dă rabat. 1148,1—11.

„SELAGIANA“

instituit de credit și economii, socie-
tate pe acții Zsibó.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de prac-
ticant dotat cu salar lunar de K. 80, se
escrie concurs.

Doritorii de a ocupa acest post sunt
poftiți a-și trimite actele la adresa »Săla-
giana« instituit de credit și economii, so-
cietate pe acții »Zsibó«, până inclusive în
24 Septembrie n. a. c.

Să cere absolvirea unei școale co-
merciale cu matura și cunoașterea limbei
maghiare și germăne. Cei cu praxă de ban-
că vor fi preferiți.

Postul e a se ocupa cu 1 Octombrie
n. a. c.

Zsibó, 3 Septembrie 1919.

1147,1—1.

Directiunea.

Curelărie, selărie, fabricație de giamantane și hamuri.

Tot felul de obiecte de voiaj, lucrează
după dorință, asemenea și Reparaturi

Mihail Mooser

Brașov, Brașov-vechi.

Strada lungă 37.

„ECONOMUL“

Instituit de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-
Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mure
Panticeu, expozitură în Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni

K. 400.000

„ Fonduri de rezervă „ 250.000

„ Fonduri culturale și „

de binefacere „ 15.000

„ Depuneri spre fruc-
tificare peste „ 1.600.000

Primește depuneri spre fructifi-
care dela privați cu 4 1/2% și cu 5%
iar la sume peste 10.000 cor. și dela
corporațiuni culturale sau filantropice
cu condițiuni excepțional favorabile.

Escontează cambii cu cel puțin
două subscrieri;

Dă împrumuturi pe cambii cu
acoperire ipotecară cu 7% și 8%
Acoardă împrumuturi ipotecare cu
amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu
7%.

Acoardă împrumuturi de Cont
curent cu acoperire de hârtii de va-
loare notate la bursă cu 6% și 7%.

„Economul“ ajută, ca să se în-
ființeze în comune bănci sătești; de
acelea s'au făcut la Gilău, Feneș,
Sălciaua Tic, Berind, Măcișagul Ung.,
Gădălis'.

„Economul“ mijlocește cele mai
efține asigurări pe viață și contra
focului.

Președinte:

Dr. Isidor Marcu.

Dir. executiv:

Dr. Amos Frâncu.

Membrii în Direcțiune: Dr. Elie
Dăianu, Ladislav Papp, Dr. Baziliu
Bașiotu, Dr. Romulus Marcu, Iuniu
Br Hodoș, Dr. Coriolan Pop. Juris-
conzult: Dr. Victor Poruțiu, ad vocat.

Trusouri se execută solid și prompt

Avem onoare a face cunoscut O. P. din loc și străinătate, că în marele și vechiul nostru magazin de modă și liugerie

Brüder Simay

târgul grâului Nr. 3.

să vinde cu prețuri scăzute o mare cantitate de lingerie fină pentru dame; avem cele mai nouă și elegante confecțiuni Paltone, chi-monouri, Jachete de trico etc. confeționăm cele mai elegante costume pentru domni și doamne în timpul cel mai scurt.

Pânzături de Damast ajur și simple.

Pentru aranjarea locuintei

MODERN

aflați un asortiment mare și ales la

Covoare, pentru odaia de locuit, de mâncare și salone.

Perdele, Mull, Etamin, și Gardine țesute în colori.

Garnituri de pat și masă, de in, lână și Peluche.

Gardine de vară, Roulcux și Jalonsi.

Coperte pentru divanuri și otomane.

Flanel, Plapome și Mindire.

Păr de cal și pene de gâscă.

Warenhaus

(Târgu grâului Nr. 9.)

cu prețuri de tot ieftine.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul à 10 fileri se vinde la tutungeria D-lui Dumitru Pop, zaraf str. lui Hirșer Nr. 4. și la Eremias Nepoșii.

Recomandăm cetitorilor ziarului nostru, Magazinul de haine și Confecțiuni de dame

L. ASCHER

Brașov, Strada Inului Nr. 26.

unde pot cumpăra de superioritate constatată **haine** pentru bărbați, băeți și copii, asemenea și pentru dame și fetițe: **Jachete, Costume de dame, Foi, Halatur, Bluz, Jupoeane** etc.

Recomandăm Onoraților părinți, ca la începutul semestrului școlar haine de copii și fetițe să le cumpere numai dela

Magazinul ASCHER,

Brașov, Târgul Inului 26.

Comande cu posta se efectuează complet cu **rambursă.**

Când se comandă, notați lățimea peptului, culoarea stofii și cam cu ce preț.

1148,1—100.

Pentru ce nu convine se dau banii îndărăt.

!! Frate Iordache !!

Azi neîntâlnim

Restaurant

SUCIU

pe Promenadă.

Prețuri de tot scăzute.

Din cauza strămutării vând toate **confecțiunile lucrate cu mâna** cu prețuri de tot scăzute.

Fritz Bolesch

Strada Mihael Weis. Casa Copony.

Prețurile netto cassa.

Nicolae Balea

Maiestru pantofar Brașov. Strada Orfanilor Nr. 2. aproape de pița mare. Recomandăm à tot felul de încălțăminte — pentru bărbați, dame și copii. mare asortiment de ghete sezon de vară.

Mare magazin, de tot felul de încălțăminte. Lucru de mână, bun și cu prețuri foarte reduse. Ocazia cea favorabilă pentru de a cumpăra cele

mai bune, mai durabile ușoare și plăcute încălțăminte pentru toate sezonurile cu prețurile cele mai reduse numai în depositul dlui pantofar Balea, se pot găsi.

Brașov, Strada-Orfanilor nr. 2.

Prețurile netto cassa